

Quartus liber

est. Nam siue omni videatur inesse siue nulli mi-
ta pferri pbādū vniuersali pferri aut ferre
instantiam in aliquo non sit

Hic ponit quod ad eminatū pblema indefinitū vtile ē
inspicere ad inferiora subiecti qz si illis inest vel saltē aliq
b pstruit pblema indefinitū. Secōdo et vtile est inspicere
in generib' p'dicati in qz aliquo p'dicati p'tinet. r vidē-
dum ad spēs p'dicati si fuerit gen' si aliqua spēs p'dicati
inest subiecto p'structū est. pblema si nulla restructū est

Amplius in quib' est aut specie aut nume-
ro determinare accūs p'spiciendū si nullum
horū inest. vt quoniā temp' non mouet nec ē
mōtus ānumerādi quot sunt species motus
Nam si nihil horū inest tempori. manifestuz
qm non mouet nec est motus. Sicut autē r qm
aia nō est nūerus diuidētī qm omnis nūerus
aut abundans aut pfectus. Nam si anima
neqz abundans neqz pfectū palā qm nō est
nūer' q ad accūs p h mōi r sic argumētādūz
Hic rōz inspicere ad p'tenta s' p'dicato accūs. Dicēs si p'
dicatū fuerit eminat' accūs et si est gen' inspicendū est ad
suas spēs. r si nulla illaz iest s' cō restructū ē pblema r
re b' p'plicat. vt si velim' pbare qz tēp' non mouet nec
est mot' vt quidā dixerūt. vidēdū est o p'ponētī re spēs
mor' q' r latio alteratio diuatio augmētatio. r si tēp' ē
aliquid illoz rōc temp' est mor' si nō non. Aliud q' si
velim' videre an aia sit nūerus. sic dixit plato o p'ponētī
valet diuidere numez in spēs suas in quib' ois nūer'
p'tinet. r qm ois nūer' aut abundans. aut pfectus. aut
diminut' est. si anima non est aliquis istoz manifestum
est q non est nūerus. r sic erit in cōmptum pblema. p
blema igitur re p'dicato qd est accidens p h mōi loco
re dōn est r silibus his erit argumentandum

Circa textum expositū sūt dubia.

Prīmū est. p' quid philo soph' sp'aliē docet eminare
pblema p'culare cū tū p'tinet sub vli. So' Albi qz
uis idicursu syllogistico p'p'ndit s' p'culari id'efinitū
tū in pblematib' sp'alem h' eminatōez qz i hoc differt a p'
riculari q' p'culare d' esse re' eminatū fm esse. r rōez r sig-
nū. indefinitū aut id' eminatū in pte fm rem. h non fm ra-
tionem q' signo reterminatur. r qz hoc modo differūt. ba-
lent etiam differentes terminationes

Secūdum dubium est

Atz pblema p'culare r vte eminat' eisdē locū d' p' p'
textu. Et videt qz nō qz o p'posita nō hnt eminari eisdēz
locū. pblemata vliā r p'cularia s' o p'posita. q nō emi-
nāt eisdē locū s'ue p'sideratōib'. Secōdo loc' a p'tibus i
q'itate v'z ad eminatū vte. r tū nō v'z ad eminatū p'cu-
lare. p' qz i ipō arguit a p'tib' ad vte nō ad p'culare
Tertio Solū v'z v'z scia. h loci dialecticidat ad emina-
dūz pblema. igit' nulla s' p'cularia emiabilia. So'
sic vt ex'plarie in textu onfuz fuit. Et p'z p' locū a toto i
q'itate ad suas p'tes. Ad obiecta i oppo'. Ad p' est
dōz l'ic pblema vte p'culare o p'ponat material' r rē
p'te q'itate. nō tū formal' ex p'te q'itate. et p'nt formalit'
accepta h' rōez vliā r p'cular' b'ic o p'p'oz r tū eisdē locū

emari in q'itū in tona d'na ad vte h'z modūz efficiādū seq-
tur r p'culare. Ad scōm ē dōm. licz tal' loc' p' r p' se v'z
ad eminatū pblema vte tū qz p'nti in q'itūz ad vte seq' p'
titulare et v'z ad eminatūz pblema p'culare. Ad ter-
tūz ē dōm. q' p'culariū p'sideratōz fm q' s' v'z v'z p'nt
eē scia. Et sic v'z p' p'ntinz v'z tūe sua dōnes p'culare
quas necārie p' lege s' balēnaz verificat. Et tū rēz h'
bro topicoz dōm sufficiat p' textuali reclaratione.

Est hec autē de his q' ad gen' r p'ri-
um p'spiciendū. s'z at hec elemēta eo-
rum q' s'z ad d'efinitōes. De eisdem
autē his raro fiunt consideratōnes

disputantibus

Gre ē quart' liber topicoz. In q' p' re' eminat' re pble-
mate g' r ānēzo et qd est dia gnalis. Et diuidit i sex ca/
pitula q' patebūt i p'cessū. In p' docet eminare pblemata
g' nō p'tracta inspicēdo ad vnūz gen' r v'z gl' r d'efinitōem
Et p' p'mittit itētuz. Dicēs q' post hec q' dicta s' dōm est
re his q' p'tinet ad gen'. h est ad inesse vt gen'. v'z non in-
esse. Et re locūz r consideratōib' p'tinentibus ad p'
p'riūz siue ad pblema re p'prio terminandum. p'pter hoc
qz genus r p'riūz s' elemēta h est p'ncipia eoz q' s'z ad re/
finitōnes h est eminatōes pblematū g' r p'riūz s' p'ncipia
eminatōuz pblematuz r'efinitōis. Quia gen' r p'riūz in-
gredunt' r'efinitōes. d'rit tū qz gen' in p'pria forma. p'ri-
um at fm et r'efinitōem. D'efinitio aut p'riūz est p'dicari
p'uerim re illo cui est p'p'uz. r h eadez r'efinitio cōuenit
r'efinitio nō h est r'efinitio cōuenit p'dicari cōuertibiliter.
Alia et cā q' v'z e re his re' eminare ē Quia re eisdēz p'di-
cat' p'babūz sumunt' h'z iesse vt gen' r inē vt p'riūz. raro
in disputatōib' hnt consideratōes. Et h' cāz locti' assignē i
libro diuisionū Quia qdāz ātūqz inē vt gen' r inē vt
accūs cōp'ndere voluerūt. p' h qz inē vt accūs r inē
vt gen' i h p'ueniūt q' ē nō cōuertibil' inē rō nō quā-
tūz ad inē vt p'riūz est q' h voluerūt cōp'ndere s' inē
vt r'efinitio. cūz v'z r'uz p'riūz sit r v'z r'uz cōuertibil' p'di-
cat'. Utile igit' est ista distiguere ne vnūz s' altero cōrūt
eē credat' h vnūz qd sit p'dicatus ab alio distictuz. h'z dis-
tictū modūz iterēdi. sic ex' p'sideratōib' r locū ostendetur.

Si g' poat' gen' alie' ex'itū. p'mū qd ē in-
spiciendū ad oia q' cognita s'z ei. qd d'z si de a-
liquo nō p'dicet quē ad modū i accūte. velut
si voluptat' gen' ponatur bonum. si aliq' vo-
luptas nō bonū. Nā si sic palā qm non gen'
bonū voluptat' ē. Nā gen' de oib' q' s'z sub
eadem sp'ie p'edicatur.

Hic p' q' q'q' itētuz s'ūz p'nedo p'sideratōes. P'ria ē. Si
aliquid fuerit assignatū alicui vt gen'. tūc inspicēdum est
ad oia q' s'z illi qd p' g'ne p'osituz ē cognā. h est cūsdē co-
diatōis i linea p'icam'tali et qd gen' d'z qz d'nia q' s'z siue
coordinatōis h'z essentiā originata s'z ab ipō. r iō re oibus
illis p'dicat' r g' si iuenit' q' aliquo illoz non p'dicatur.
quē ad modum re accidente in scōo libro dictum est. tūc
non erit genus illud qd pro genere assignatum est. r p/
blema p'positum est interimendum. Cuius exemplūz est
vt si voluptatis genus ponatur esse bonum sicut epicur'
ponit. tunc si aliqua voluptas est non bonum. sicut vo-
luptas egritudinalis sicut in recimo ethicoz dicitur. r
hoc concedatur. manifestum q' bonū nō ē gen' voluptat'
ff ij

Et sumitur ista consideratio prima pro hoc quod est predicari pos-
situm in redefinitione generis. Maxima enim est quod genus est omni-
bus speciebus et individuis quibus eadem species generaliter predicatur. Dico autem
si eadem species generalissima sit species entis ut dicitur in prima
proposita et alia species generaliter quantitas alia virtus

Deinde si non in eo quod quid est predicatur sed ut
accidens velud album de nive de aia mobile per se
neque enim nix est quod album. Quia propter non est ge-
nus album nivis neque anima est quidem quod mobi-
le accidit enim ei manere quemadmodum aialiter
ambulare frequenter ambulans est. Amplius
mobile non quid est sed quid faciens vel pa-
tiens significare videtur. Similiter autem
et album non enim quid est nix sed quale quid
indicat. Quare neutrum horum in eo quod quid est
predicatur.

Hic potest secunda consideratio quod est ista. Si aliquid as-
signetur inesse alicui ut genus videndum est si predicatur de
omnibus cognatum quid vel non. Et est si albus assignetur
genus nivis videndum est si predicatur de nive et si non in
qualecludendum est quod album non est genus nivis. Sicut si mobile in
motu assignetur genus anime sicut plato assignavit videndum est
an predicatur in quid de anima et si non tunc non est generis. Vnde nix
quod suscipit albi predicatur nec anima quod quid est quod mo-
uetur et propter album non est genus nivis sicut dixit. Empedo-
cles. Nec motuus genus anime. Quia mouere accidit a-
nime et non predicatur de ea in quid quemadmodum acci-
dit animali frequenter mouere sicut accidit sibi ambu-
lare vel ambulans esse. Sed forte diceret. Plato po-
suit animam numerum ergo non posuit per se mobile. Est
quod mouet seipsum pro genere. Solutio. Alberti pla-
to posuit mobile per se dicitur anime et quod differentia gene-
ralis cum genere collocanda est mobile a se etiam posuit
genus anime. Quare mobile non sit genus anime per
bar propter quod mobile esse a se non significat in ipso de quo
predicatur quid est sed significat aliquid faciens vel patiens.
Mouere enim significat quid faciens in genere accidentis.
A se moueri significat quid patiens in genere passionis.
Similiter autem album non enim album est quod nix sed indi-
cat quod sit illud quid sive aliquid de quo predicatur propter quod neutrum
horum in eo quod quid est predicatur de eo de quo predicatur.

Maxima autem in accidentis definitione precipiendum si
aptat ad deum genus ut in his quod nunc deca sit. Con-
tingit ei aliquid id mouere seipsum si sicut et albus
est in. Quare neutrum horum genus sed accidens eo quod
accidens dicitur eidem inesse et non inesse.

Hic potest etiam consideratio dicens si aliquid fuerit assignetur
alicui per genus tunc maxime inspicendum est in redefinitione accidentis si
reformatio accidentis et ea quod sit in redefinitione ponentem aptat ad
id quod assignatur est ut genus sicut in his quod nunc dicta
sunt album et mobile contingit enim ut accidens idem mouere
seipsum aliquid non mouere. Sicut contingit aliquid album aliquid
esse album et aliquid non et sic non erit album genus sed in
est ut accidens cuius reformatio est quod contingit eidem in-
esse non inesse propter quod neutrum istorum est genus respectu pro-
dictorum sed accidens eo quod utrumque istorum contingit inesse et non inesse

Amplius si non in eadem diuisione est ge-
neris species sed hoc quidem substantia illud autem
quale aut si quidem ad aliquid illud aut quale
signat ut nix quidem est cygnus substantia album
aut non substantia sed quale quod non est genus al-
bum nivis neque cygni. Rursus quod de disciplina
ad aliquid bonum aut pulchrum quale quod non
est genus bonum vel pulchrum discipline nam eo-
rum quod sunt ad aliquid generat ipsa ad aliquid
oportet esse ut in duplici est etem multiplex genus
duplicis et ipsorum eorum quod sunt ad aliquid est vni-
uersaliter at dicitur est sub eadem diuisione ois ge-
neris esse species nam si species substantia et genus et si
quale quid species et genus quale quid ut si al-
bum quale quid et color similiter autem in alijs.

Hic potest quarta consideratio quod est ista. Si aliquid assign-
natur tanquam genus alteri tunc videndum est si sit eiusdem predi-
camenti sive coordinatis cum eo si non male assignatur est
ei pro genere quod in predicamento est. Quando alterum de altero
predicatur ut de seculo tunc quocumque de eo quod predicatur dicitur om-
nia de seculo dicitur. Et est si albus assignatus fuerit per ge-
neris nivis cygno sic emper facit mala erit assignatio pro-
pter hoc quod album est de genere qualitatibus et nix et cygnus de predicamento
substantie. Sicut si bonum assignetur genus ad disciplinam mala
est assignatio quod disciplina est ad aliquid est ad discipli-
nam disciplinabilem bonum autem est pulchrum de quale propter quod
neque bonum neque pulchrum sunt genus discipline quod non sit eiusdem
coordinatis et diuisionis quod eorum quod sunt ad aliquid sunt
speciem genera ois esse ad aliquid ut in duplici quod est species de
numero eorum quod sunt ad aliquid et multiplex quod est genus et
etiam est ad aliquid. Vniuersaliter igitur pro maxima tenendum
est quod sub eadem diuisione et coordinatis predicabilibus oportet
genus esse cuius species sunt rectam lineam nam si species est substantia et
genus predicatur de ipsa species est substantia et si species est quale quid et
genus est quale quid ut si albus est quale quid et color qua-
le quid erit. Et eodem modo est in alijs.

Rursus si necesse est contingit genus precipitare quod
positum est in genere. Definitio autem eius quod est per
precipitare est suscipere precipitari rationes. Ma-
nifestum ergo quod species quidem precipitatur gene-
ra genera autem species non. Maxima species suscipit ge-
neris rationem genus autem speciei non. Considerandum
est si contingat assignatum genus precipitare species ut si ali-
quod quod genus est vniuersaliter assignetur quod accidit ei genus
precipitare species nam de omnibus quod sunt ens et
vniuersaliter predicatur quare ratio eorum.

Quia considera est si aliquid est assignatum alteri ut genus videndum est
an illud precipitatur illud quod illi per species est assignatum et si sic male assignatum
est genus quod genus est per species generaliter species precipitatur genus est
at precipitare precipitari superiorum rationes suscipere non et si mani-
festum est quod species precipitatur genera species non predicatur species genera non
precipitatur species si ei species suscipit genus et rationes tunc genus non susci-
pit rationem speciei et ergo si assignatum pro genere precipitatur
species non et rationem tunc non erit genus quod per genus assignatum est
Exemplum est ut si aliquid assignetur aliquid pro genere entis

Quartus liber

vel vni tunc ens et vni dicuntur etiam de isto qd p ge-
nere eoz assignatum est manifestu q id qd pro gne entis
vel vnus assignatum est q dicuntur esse species sue pici-
pabit eoz tunc em cum ens et vnum de omnibus dicuntur
etiam dicuntur de isto. et sic genus picipabit rationem
speciez suaz qd est inconueniens qm autem dicit b tera-
tione debet intelligi de qlicuqz nois notificatone. Quia
aliam eoz ens et vnum habere non possunt

Ampli? si de aliquo assignata species ve-
ra est genus autem non vt si ens aut scibile
genus opinabile ponatur Nam de no en-
te opinabile p dicitur. **Vlta em non entia**
opinabilia qm aut ens l scibile no p dicitur
de no ente manifestum est. **Quare non ens**
genus neqz scibile opinabile. **De qbus em**
spes p dicitur oportet et genus p dicitur.

Hic ponit sciam consideratione. Dicens si de aliq
vel de aliqbus p dicitur species de qbus non p dicitur aut
p dicitur potest gen? male facta est assignatio. **Ex?** est vt
si ens reale vel scibile dicitur gen? opinabile male e genus
assignatum. Quia opinabile p dicitur de no ente eo q ml-
ta l no entia opinabilia sic q sol sit monopedal qritica-
tis et q faun satyri i satyri sunt. **Est aut satyrus aial qd**
de boie nil pferit nisi figurat est aial i libidine prouum de
quo hieronim? loquitur i vita pauli pmi heremite. **Q aut**
ens l scibile no p dicitur de no ente manifestu e. qz es no est
no ens. l qd scit vel scibile e vni est. ppe qd ens no est ge-
n? neqz scibile opinabile. Quia de plibus p dicitur spes qz
gen? nuc at de qbuscuqz p dicitur spes et gen? de aial eoz p dicitur
car? opinabile de p dicitur de aliqbus et qd? n p p dicitur es

Rursu si nulla spem ptingit picipare qd
positu est in gne. Nam impossibile e picipare
gen? qd nulla spex picipat. si aliq fz pma
diuisiorem spex sit. he at ge? em picipat. **Si**
gen? voluptat? mor? p dicitur. **Consideradu si neqz**
corruptio neqz alteratio voluptas neqz vl?
reliquoz assignatoz motuu. **Manifestu qm nl-**
la spex picipabit qre nec gen? eo q necm e
qd gen? picipat. et spex aliquaz picipare
quare no erit spes mor? voluptas neqz idiu-
duoz aliqd q sub spe st? mor?. **Na idiuuua**
picipat gen? et spem vt aliquis homo bo-
minem picipat et animal.

Septia consideratio sumit p pando gen? ad spes r motas.
Dices si aliqd fuerit assignatu gen? alicui et illud no fue-
rit spes imediata illi? q videtur est si illud picipet eoz
alicui? immediatay spex illi? q. et si no mala est assigna-
tio Quia impossibile est aliquid picipare gen? qd non picipi-
pat aliqz spex nisi aliq pma? spex pme diuisiois q gna/
lissimiu q p? ge? e diuisus sic eoz? e respectu lbtatie. ta-
le em picipat p? ge? em et nulla picipat spex. Omnes at
alie balterne spes q st? b? gne picipat gen? fz aliqua
spex. Quia qd est in gne est in aliquaz spex illius q
exceptiois spes? **Quius ex?** est si mor? ponatur genus
delectationis siue voluptatis et q dicit plato q omnis
delectatio est generatio in sensibilem animā tunc consi-

deraduz est si picipat aliqua spex mor? na neqz est gene-
ratio neqz corruptio neqz vl? mor? scialis de nūero mo-
tuū manifestu est q nulla spex mor? est. ppter qd neqz p-
ticipat gen? eo q necm est et pro maxima suscipienduz q
id q gen? picipat aliqua spex picipare. ppe qd scetur
q voluptas no est spes mor? nec mor? voluptat? gen? ne-
qz erit aliquid idiuuoz q st? b? motu. na idiuuua oia
picipat spem et p spem gen? vt aliquis ho idiuuua et bo-
minē picipat et aial qd e boie genus.

Amplius si de plurib? dicitur qz gen? qd
in genere posituz est vt opinabile qz ens. **Na**
ens et no ens opinabile. quare no erit opina-
bile species etis. **De pluribus em semp gen?**
qz species p dicitur.

Hic p ponit consideraciones p pando gen? spem ad qdam
aial. **Et est pma consideratio.** Si aliquid assignat alicui p
genere? spes p dicitur de plurib? qz gen? male facta est
assignatio. **Ex?** est si opinabile dicitur spes ent? sic dicit
protagoras. ponēs q mag? est ens opinabile qz ens qz
tra animam. sic ca pl? est causato male posituz est gen?
qz opinabile de te enter de non ente. et ergo p dicitur de
plurib? qz ens ergo opinabile non est entis species. nec
ens eius genus. **Et differt ista consideratio a sceta sup**
posita. Quia illa destruit genus assignatum p b? qz de a/
liq p dicitur species de quo non genus. **Autē sit construc-**
tio p b? qz de plurib? specie et numero differentibus spes
qz gen? p dicitur. **De plib? a lq qz spes necario p dicitur**

Rursus si de eolibus species et genus di-
cantur vt si eoz q omnia sequuntur hoc qui-
dem species illud autem genus ponat. **ve-**
lud ens et vnum. **Omnia em ens et vnum.**
Quare neutz neutri genus eo q de equali-
bus p dicitur. **Similiter autem et si pmi et**
principium se inuicem ponat. **Nam et prin-**
cipiu pmi et ad pmi picipiu. quare aut v/
traqz q dicta sunt idem sunt. aut neutz neu-
tri genus. **Elementu autē est ad omnia bu-**
iustmōi q de pluribus gen? qz species et dif-
ferētia dicitur de paucioribus autēz differē-
tia dicitur qz genus.

Secda considera? est supra pēs idē p dicitur de plib? et ista.
Si de eolib? in nūero dicitur spes assignat gen? male as-
signatū e gen?. **Ex?** est vt si ens et vni q ad oia sequit et i
q oia sic in pma resolutū sic ponat. q vni sit gen? et reli-
quū spes ipi? l p se l in eo q accidit vt vni ponit spes en-
t? male e gen? assignatū qz sic de oib? de ens ita et vni. et
ergo neutz ppatum alteri potest esse genus illis. **Et idē**
inconueniens accidit si p? et pncipiuz ad se inuicem con-
pnt. quia vtraqz q dicta st? idē st? de pncipiū est p? et p
mi est pncipiū et sic neutz de plib? p dicitur qz alteruz et
sic neutz est gen? ad alter. **Elementū at ad oia ista q dicta**
st? b? est pbatio siue fundamentale p? est. qz de pluribus
semp p dicitur siue de genus qz species vel differentia.
Quaem de paucioribus differentia dicitur qz gen? pty
Quia aliter non diuideret genus nec o p posita generis
contraberet potestatem generis q est constitutiva.

Uidendū atꝛ si alicuiꝝ eozꝝ q̄ nō dñt spē
nō est genꝝ qđ dcm̄ est. vel nō videatꝛ. p̄strue
ti aut si est alicuiꝝ. Idē ei omniū que nō dñt
specie genꝝ. Si ergo vniꝝ mōstret maifestū
qm̄ omniū. r̄ si vniꝝ non-manifestū q̄ nullius.
vt si quis infecabiles ponat lineas eazꝝ. idini
sibile dicat genꝝ eazꝝ. Hā lineazꝝ hñtiꝝ diui
sionē n̄ ē qđ dcm̄ ē geꝝ. cū sint idrñtes fꝛ. spe
ciē idrñtes ei sibiūicē fꝛ. spē r̄ctē linee oēs

Hic p̄. poit̄ tertiā p̄sideratōez q̄ est ista. Si aliquid af
signatꝛ fuerit alteri pro gñe tñci illud nō fuerit genꝝ i
diuiduozꝝ p̄tentozꝝ s̄ assignata spē male est facta assigna
tio. r̄ hec p̄sidera. sicut vꝛ reſtruenti ita vꝛ conſtruenti
Si em̄ p̄struat id est affirmatiē arguat qđ id em̄ est geꝝ
eozꝝ q̄ non differunt specio tūc p̄cludet illd̄ vere eē genꝝ.
p̄ hāc maxmā. qđ om̄ q̄ non dñt spē est idem genꝝ. si er
go oñdat qđ nō est genꝝ vniꝝ taliū qđ est assignatꝛ. mani
festū ē r̄ sequit̄ qđ nulliꝝ eozꝝ sit genꝝ. Quia vna rō est in
vno r̄ oibꝝ. quo ad esse genꝝ. vel non esse genꝝ. Ex^m est vt si
quis ponat lineas ex quibus linee diuisibiles p̄ponitur
infecabiles. vt in bello de indiuisibilibus lineis dē p̄hi
loſophus. eo qđ omne diuisibile ex indiuisibilibus con
ponitur vt dixerunt democritus r̄ leucippus. si ergo qđ
ponens indiuisibiles lineas dicat indiuisibile esse p̄mā
genus lineazꝝ. patet qđ peccauit illud em̄ qđ assignauit n̄
potest esse genus indiuisibilium lineazꝝ. Quia indiuisi
bile de diuisibili non p̄dicatur. cum tamen linee diuisibi
les r̄ indiuisibiles sint eodem siue fm̄ speciem indifferen
tes. Omnes em̄ recte linee siue sunt diuisibiles siue in
diuisioles idrñtes s̄. Recte at̄ dicūt. qđ rectitudo est
forma simplex. r̄ vn̄ o^o qđ p̄perit p̄mis lineis q̄ sunt p̄nci
pia p̄positazꝝ lineazꝝ. Tñius em̄ forme ē rectitudo r̄ sim
plex. Curua autem ex duabus formis est composita. cō
ueꝛazꝝ concava. r̄ ideo curuitas est multis modis. r̄ rec
titudo vno modo. r̄ ideo indiuisibile non potest esse ge
nus ad lineas rectas. r̄ ista vt dē. Alter^o est vera expositi
tio considerationis q̄uis alij aliter dicunt

Cōsiderādū autꝛ si qđ aliud genus est as
signate spēi quod neqꝛ cōrinet assignatū ge
nus. neqꝛ sub illo est. vt si qđ iusticie pōat ge
nus sciazꝝ. est em̄ p̄t^o genꝝ. r̄ neutꝛ genꝝ. reli
quū p̄tinet. Quare nō erit scia genus iusticie
videt̄ em̄ qđ cū vna species sub duobus gñi
bus ē. alterꝛ ab altero p̄tineri hꝛ. ei dubitatio
nē i q̄busdā. qđ h̄mōi est. Uidetur em̄ prudē
tia q̄busdā. r̄ p̄t^o r̄ scia eē. r̄ neutꝛ gñz a neu
tro p̄tineri. n̄ tñ p̄cedit ab oibꝝ prudētia sciazꝝ
eē. r̄ si quis admittat qđ dcm̄ ē vey. eē. attā
mē subalterna l̄ sub eod̄ abo fieri. qđ eiusdem
st̄ gñia videbit̄ necm̄ eē. quē admodū in p̄tu
ter scia accidit. vtrazꝝ em̄ sub eodē gñe sunt
nā vtrūqꝛ eozꝝ habitus r̄ dispositio est
Hic p̄. poit̄ p̄sideratōez respiciendo ad plura gñā. h̄ ē cō
pando p̄ta gñā ad inuicem. Et est p̄sideratio p̄ma ista.
Si aliquid fuerit assignatum. p̄ gñe alicuiꝝ spēi videndū
est an illius specie sit aliud genus. qđ nec p̄tinet istud ge

n^o. nec ab eo p̄tinet. nec abo sub tertio. quia si sic genus
male est assignatꝛ. r̄ problema reſtruedū. p̄pter b̄ qđ sub
diuersis gñibꝝ non subalternati possit non est eadē spē
verbigrā si fm̄ socrates aliqꝛ ponat iusticia esse spē scie
r̄ sciam genꝝ. comunicādoꝝ vel distribuēdoꝝ. sic p̄side
rati stati occurrit qđ aliud est genꝝ. qđ est virtꝝ moralis r̄
neutꝛ istozꝝ est s̄b altero. ergo scia non potest esse genus
iusticie. Quis em̄ scia sit dñtus nō tñ est virtus moralis
Quia scia est speculatiua. r̄ dñtus moralis est habitꝝ i mo
dum nature rōni p̄sentane. vt dicit tullius. r̄ sic nō p̄tinet
tur sub vno cōi. s̄ sunt s̄b diuersis ordindibus p̄dicabili.
Et medium virtutis est inter pl^o r̄ minus. r̄ mediū scie
est ratio recta vt dicit p̄s i sexto ethicoꝝ. r̄ si vtrazꝝ di
catur virtus non erit b̄ p̄ vnam rationem r̄ sic non p̄di
catur vt genꝝ. Sed p̄tra p̄dictā p̄siderationē p̄s for
mat instāciam dicens vna spē vt videtur potest esse sub
duobus generibꝝ. qđ prudētia qđ est species reſtricta et
assignata est in genere virtutis r̄ etiā scie. r̄ tñ vni illo
rum genꝝ non p̄tinetur sub altero. Ad qđ ē respōsio
qđ prudētia non concedit ab oibus scia h̄ est prudētia
scia. nisi accipiat scia large. p̄ quolibet habitu intellectua
listunc em̄ prudētia est scientia. Et si concedatur qđ hoc
modo accepta scia large scz̄ esset genꝝ prudētie. tunc nō
sequit̄ iconueniens. qđ ambo s̄ sub vno tertio fm̄ gene
ris p̄dicatōnem. qđ s̄ habitꝝ r̄ dispō. r̄ hoc potest sufficere
ad aliquā eozꝝ subalterna tōem. Tūc ibi

Cōsiderandū ergo si neutꝛ iest assigna
to generi. si em̄ neqꝛ sub altera genera. neqꝛ
sub eodē ambo. nō erit qđ assignatū est genꝝ
Cōsiderādū autꝛ ē r̄ genꝝ assignati gñis. et
sic semp̄ supius genꝝ. si oia p̄dicātur de spē. r̄
in eo qđ quid est p̄dicant. Nā omne sup^o ge
nus p̄dicari oportet de specie in eo qđ quid ē
si ergo alicubi dissonat. palam qm̄ non ē ge
nus qđ assignatum est.

Hic p̄. poit̄ scđaz p̄siderationē dicens p̄siderandū est
ad oia gñā assignata. vtrꝝ oia illa p̄dicāt de spē assignata
vel nō. qđ si nō reſtruit p̄blema. Quia p̄ p̄mā regulā aū
p̄dicamentalem cum vnum genus p̄dicatur de specie in
quid. tūc omnia supiora illius generis etiam p̄dicātur
de ea. licz̄ mediate. Quia omnia supiora de eadem spē
quid p̄dicabuntur. nam omne supius genere assignato
de specie assignata in quid p̄dicari oportet. r̄ si aliquid su
pioris affirmati generis non p̄dicatur de spē assignata.
non erit genus qđ pro genere assignatum est

Rursum si genus p̄cipat speciem vel ip
sum. vel aliqđ supiorum generum. Nullum
em̄ supiorum p̄cipat qđ infer^o est. Destru
enti igitur quemadmodum dictum est vten
dum. Aſtruenti autem concessio quidem in
esse speciei qđ dcm̄ est geꝝ. Qm̄ autem vt geꝝ
dubitato inesse sufficit ostendere aliqđ supe
riorum generum in eo qđ quid est p̄dicari de
specie. vno em̄ in eo qđ quid est p̄dicari. oñso
omnia supiora huius. et inferiora de quibꝝ
si p̄dicantur in eo qđ quid est p̄dicatur.

Quartus liber

Quare et assignatum genus in eo quod quid est predicabitur. Quonia autem uno in eo quod quid est predicato omnia etiam reliqua si predicantur in eo quod quid est predicabunt per inductionem sumendum. Si autem simpliciter inesse dubitet assignatus genus non sufficit ostendere quod aliud superiori generi in eo quod quid est predicat dicitur specie. ut si ambulationis genus assignat lationem non sufficit ostendere quoniam motus est ambulatio ad ostendendum quoniam latio in eo quod et alii motus sunt sed ostendendum quoniam nullum participat ambulatio eorum que sunt eamdem definitionem nisi lationem. Nam necesse est quod genus participat et specierum aliamquam participare nisi eam primam divisionem ergo si ambulatio neque augmentum neque diminutionem neque alios motus participat manifestum quoniam lationem participabit quod tunc erit genus ambulationis latio.

Hic ponit tertiam considerationem dicens quod rursus considerandum est cum assignat aliquid genus dicitur aliqua specie utrum genus vel superius participat illam speciem vel non. Si sic tunc non est genus quod pro genere assignatum est. Et hac consideratione utendum est predicto modo de structura sed astruente siue construente problema necessarium est considerare si id quod assignatum est pro genere inesse speciei cuius esse est assignatum ponendo scilicet in esse ad hoc dubitat utrum id quod pro genere assignatum est inesse ut genus cum tamen non dubitat utrum inesse ut predicatum tunc sufficit ostendere quod aliquid superiorum in recta linea principali ad genus assignatum inesse speciei assignate in eo quod quid est sicut inesse genus et ostensio hoc manifestum est quod omnia que superiora sunt ad illud in quod predicantur de eadem specie. Et hoc si sunt superiora bis de quibus predicantur eam rectam lineam omnia enim realiter superiora predicantur in quid de suis inferioribus propter quod assignatum genus in eo quod quid est predicat si aliquid superiorum in eo quod quid est predicat. Quia autem uno superiorum in eo quod quid est predicato omnia alia in eo quod quid est predicantur de assignata specie patet inductivum in omnibus generibus predicamentorum. Quis hoc in predicamentis sit determinatum. Et predicto modo faciendum est quando non dubitat id quod pro genere assignatum est inesse speciei. Sed sine dubitatione certum est quod inesse speciei et predicatur de specie id quod pro genere est assignatum. Si vero dubitat utrum simpliciter inesse speciei quod pro genere est assignatum tunc non sufficit ostendere id tamen scilicet quod aliquid superiorum illi quod dubitatur inesse in eo quod quid est predicatur de assignata specie sed necessarium est duo ostendere. Quia duo tunc dubitantur quia dubitatur an assignatum pro genere inesse et an inesse ut genus. oportet enim ostendere quod aliquid superiorum inesse ut genus et quod nullus genus ex opposito dicitur contra assignatum genus predicatur de assignata specie quia diversorum generum non subalternarum positivorum diverse sunt species et differentie. Et huius est exemplum apud philosophum ut si ambulationis tanquam assignate

speciei genus assignat latio siue loci mutatio tunc non sufficit quod ambulatio est motus et quod motus de ambulatione predicatur in eo quod quid est eo quod alii propter lationem motus sunt sed oportet ostendere quod ambulatio nullum eorum participat que sunt eiusdem divisionis nisi lationem hoc est nullam aliam speciem motus participat. Quia necesse est quod illud quod participat genus participat etiam aliquam speciem illius generis. Si igitur ambulatio neque participat augmentum id est non est augmentatio neque participat diminutionem id est non est diminutio neque participat aliquid aliorum motuum propter lationem tunc manifestum est quod lationem ut genus participabit id est latio erit genus ambulationis a sufficienti inductione.

Rursus de quibus species que posita est ut genus predicatur considerandum et si assignatum genus in eo quod quid est et eisdem ipis predicatur de quibus species. Similiter autem et si omnia que supra genus sunt. Nam si alicubi dissonet palam quoniam non genus quod assignatum est. Si enim esset genus omnia superiora et hoc ipsum in eo quod quid est predicatur de quibus et species in eo quod quid est predicatur. Destruenti igitur utile si non predicatur genus in eo quod quid est de quibus et species predicatur. Astruente autem si predicatur in eo quod quid est utile. Accidit enim genus et speciem de eodem in eo quod quid est predicari quare et ipsum sub duobus generibus fit. Necesse est ergo subalternata genera esse. Si ergo ostendamus quod volumus genus astruere non esse sub specie palam quoniam species sub hoc erit quare ostensum erit quoniam am genus hoc erit.

Hic ponit secundam considerationem dicens considerandum est in subalternis generibus si id quod pro genere est assignatum predicatur de eis tamen in quod de quibus ipsa species in quod tunc considerandum est simpliciter si omnia que dicitur supra assignatum genus sit de eadem et eisdem predicantur. Quia si alicui in aliquo eorum que supra sunt dissonat manifestum est quoniam non est genus quod pro genere est assignatum. Si enim esset genus omnia superiora et etiam hoc ipsum quod assignatum est pro genere et specie assignata in eo quod quid est predicatur et quare non est sic tunc non est genus quod assignatum est pro genere. Volenti igitur destruere utile est considerare si non predicatur genus vel aliquid superiorum de assignata specie in eo quod quid est. In omnibus enim coordinatis accidit genus et species de eodem predicari in eo quod quid est. Astruere siue destruere volenti utile est videre si predicatum vel aliquid superius ad ipsum in eo quod quid est predicatur tunc enim sequitur et genus assignatum et species assignata de eodem in eo quod quid est predicari propter quod etiam ipsum quod est species assignata cum sub duobus sit generibus necesse est ista genera esse subalternata quorum unum sub altero continetur. Si igitur ostendat quod illud quod volumus destruere tanquam genus non est sub illa eadem specie tunc palam est quod sequitur scilicet quod ipsum met erit species sub eo et genus erit bene assignatum sic igitur in genere tamen subalterno quod non subalterno considerandum quod si illud non est genus quod propter hoc accipit tunc manifestum est quod illud non est genus quod propter hoc accipit tunc pro quod illud non est genus quod est assignatum genus esse.

Considerandum est rationes generum si adaptantur ad assignatam speciem et ad participatam speciem. Necessesse est enim generum rationes predicari de specie et de his que participat speciem si ergo in aliquo dissonet palam quoniam non est genus quod assignatum est.

Hic ponit certam considerationem que est respiciendo in tota generis definitionem et est ista Si aliquid est assignatum per generem aliquid speciem considerandum est in tota rationem generis si ipsa predicet et de specie et in individuo que sunt illa specie secundum rationem lineam predicamentalem et si dissonat siue non coaptet illi generi tunc non est bene assignatum.

Rursum si dicimus ut genus assignavit ut si in mortale dei genus nam immortale divina aial eo que aialium alia mortalia alia immortalia palam ergo quoniam peccavit. Nullum enim divina est genus. Quoniam autem si verum manifestum est nulla enim differentia significat quod est sed magis quale ut gressibile et bipes.

Postquam proba in precedentibus posuit considerationes quibus destruit et aliquid destruit genus per inspectionem ad intrinsecam generem et essentialia que sunt periculosa definitionis et vel ratio ad predicatas et per inspectionem totam definitionis. Hic tunc vult hoc ostendere ex parte divina que genus aliquo modo parte continet divinas sicut species tanquam partes subiectivas ei. Primo igitur ponenda sunt considerationes sumpte ex parte generis ad divinas et ad species. Secundo que sumuntur ex parte generis ad divinas et species per ea que sequuntur genus per proprietates ipsas. Prima igitur consideratio est. Si quis voluerit destruere problema generis considerare habet si aliquid divina substantialem generis posuerit predicari ut genus. Exemplum est ut si posuerit immortale quod est differentia aialis genus tunc nam immortale est divina aialis quod aialium quedam sunt mortalia quodam in mortalia palam ergo peccavit quod nulla divina est genus quod ostensum est in scientia vltimum quod nulla divina in modo predicandi dicit quod per se stans in natura rei sicut fundamentum formatum si magis quale siue quilitatem essentialis que quilitas est per se potens generis sicut per se forma potentia materie ut gressibile et bipes sicut dicitur que quod aial et non dicitur quod in ipso aiali.

Et si dicimus in genus posuit ut abundans quod nunc divina enim numeri abundans et si species neque videtur participare genus divina. Nam omne quod participat genus vel species vel in individuo est palam ergo quoniam non participat divina genus quod nec abundans species erit sed divina quoniam non participat genus.

Hic ponit secundam considerationem que est destructiva et est ista. Si quis posuerit divinas in genus ita que divinas divisiua dicat esse in genere ubi gratia si dicitur abundans quod est divinas divisiua numeri in numero esse quod est genus divisiua per divinas tunc sequere quod divinas esse species quod abundans divinas est divisiua numeri si constituta est essentialis quilitas et nec videtur secundum veritatem quod divinas participat genus sicut illud quod dicitur continet in genere genus participat. Quia quod sic participat genus quod ad non tunc rationem est species vel in individuo et non divinas. Divinas autem quo ad hoc quod est species esse generis modum huius predicatores de genere proprie passionis tunc genus participatis. Hic est de aial est rationale non est predicatio divine de genere sicut et quod sic de ratione aial neque sicut species que particulariter predicari de genere in species participas genus quod aial non est de ratione rationalis.

sed est predicatio sequentis ad aial secundum esse sicut passio predicat de suo subiecto. Sed non sequitur ex hoc quod divina sit proprium eo quod est quilitas essentialiter per se potens generis et constitues species propriam autem est species esse species et de natura accidentis in eo quod est species ad esse perfectum species. Tunc cum oino quod participat genus species sit vel in individuo manifestum quod divina non participat genus propter quod nec abundans species numerus si divina quoniam non participat genus quod est numerus.

Amplius si genus in speciem posuit in participatam quod continuetatem aut mixturam quod temperantiam ut plato definiuit secundum locum mutationem latorem. Hoc enim necessarium participatam continuetatem esse sed contra continuetatem participatam. Non enim omne quod participat continuetatem si participatam contiguum est sicut autem in ceteris nam neque omnis mixtura temperantia nam siccoque est mixtura non autem est temperantia neque secundum locum mutatio omnis latio est. Nam ambulatio non videtur latio esse pene ei in his que voluntarie locum ex loco permutat de latio quemadmodum in aialis accidit. Palam autem quoniam de pluribus dicitur species que genus in assignatis cum oporteat contrario fieri.

Ista est tertia consideratio que sumit per participationem generis ad speciem et est ista Si quis posuerit genus in speciem ut id dicat genus esse quod continet species male assignat. Ex hoc est si participatio dicat esse species continuetatem continua enim sunt quorum est terminus unum ad quod participatio contigua de quorum terminus non videtur sicut in quatuor physicorum de terminis duorum contiguum sunt simul non tamen sunt unum si collegata quod sicut dicitur per se sexto physicorum continuum per posteriorum de multiplicato. Et continuum commune est ad illa si non est vera comitas generis si imitat generis comitatem et ideo quod dicitur primum esse continuum ponit genus in speciem et sic de pluribus vel de tota participatur species sicut genus. Eodem modo etiam peccat qui dicit mixturam esse idem quod temperantiam. Quia temperantia non est simpliciter mixtura sed quedam est mixtura per posteriorum dicitur quod mixtura vel mixtio est mixtura bilium alteratorum unio ut dicitur primo perigeneseos mixta enim sic miscerentur per minimum quod minimum unum est cum minimo alterius et agens et patiens unum quod in alio ut ab alio et sic unum quod recedens ab excellentia sue contrarietatis ad temperantiam medium est reductum tempus autem sunt quodammodo mixta et sic temperantia in mixto est que mixtio. Hoc peccato etiam peccavit plato quando latorem que est idem quod rectio sicut movet id quod videtur dicit esse loci mutationem. Rectio enim siue latio quodam mutatio secundum locum est et est in mixto que loci mutatio. In omnibus his tribus exemplis idem patet non necessarium est ut sit contiguitas primum et contra primum est contiguitas que divina necessarium non enim omne contiguum est continuum si contra omne continuum est contiguum quodam siue quodam modo quod quod vltima si vultur eorum etiam vltima si sit et non contra. Sicut nec omnia mixtura temperantia nam siccoque mixtura ut granorum non est temperantia quod unum non alterat aliud ad medium nec omnis mutatio secundum locum est latio siue rectio. Nam ambulatio secundum locum mutatio est et tunc non videtur latio siue rectio esse latio enim siue rectio de quod divina motus rotarum siue curvum siue vltimorum pene enim de esse

Quartus liber

In his que inuoluntarie vel voluntarie mota sunt quoad /
modū mouere accidit his q̄ pprie nō habēt motū s̄ rebū
tur. p̄ne autē dicit q̄ uoies aliq̄ inuoluntarie sic rebūtur
sed tūc mouent motu alteri? manifestū autē est q̄ in his
assignatis exēplis de plurib⁹ dicitur spēs q̄ gen⁹. cū tñ oppo
sitū trabat ex re finitōe ḡnis supius posita.

Rursum si dñam in spēm posuit vt imor/
tale qd̄ deū. accidit em̄ de equis aut de plu/
ribus spēm dicit. Hā dñā semp de eqs aut d̄
pluribus q̄ species dicitur.

Hic vocet interimere p̄blemā dñam p̄pando ad spēm
et est q̄tra p̄sideratio q̄ est ista. Si q̄s dñam diuisiaz
generis in spēm posuit hoc est s̄b sp̄. p̄blema est destruē
dū. Lu? ē ex? vt si imortale idē dicit q̄ reū cū imortale sit
dñā aīal rōnalis. est ḡnis dñā spēm q̄ ē? p̄sitūes. Et
isto mō accidit aut de equis hoc est equalib⁹. aut de pluri
bus spēm p̄dicari q̄ dñam. de equis quidē si idē dicit dif/
ferētiam r̄ spēm. De pluribus si dñam posuit in spēm r̄ s̄
est in cōueniens. nā si dñā est diuisia de plurib⁹ q̄ spēs
dicit. Si autē est vltima r̄ p̄stitutia tūc de equis d̄. cūz
spēs. Diuisia em̄ s̄z aptitudinē respicit spēs r̄ sic in pl⁹
est q̄ spēs p̄stituta. Alia est s̄m actū spēm cōstituēs. r̄ id
nō est equi. Neutro autē mō in spēm ponēdū ē. q̄ qd̄ p̄
nitur in alio in min⁹ est q̄ ipm. r̄ id genus illius differē
tie multo minus in spēm est ponēdum.

Amplius si genus in dñam vt colorē qd̄
cōgregatiū aut numerū quod impar

Hic ponit q̄tra p̄siderationem destruētiā dicit si quis
gen⁹ in dñam posuerit vt si q̄s dicit q̄ color q̄ est gen⁹
s̄cōgregatiū visus p̄ s̄bstantialē p̄dicatōem. aut numerū
dicit esse imparē cū impar sit dñā q̄ vt gen⁹ de genere n̄
p̄dicat q̄lis aut sit illa p̄dicatio cū d̄z impar ē nūc⁹. vel
numer⁹ ē impar in supiorib⁹ dñā est. Qd̄ em̄ sequit totū
esse ḡnis nō p̄t ei quid de rōne ei. r̄ id nō p̄dicat de ipō vt
genus p̄mū vel remotū. nec p̄t de ipō p̄dicari vt diffe/
rentia p̄stituēs ipm cūz totū ē ḡnis seq̄. p̄dicat igit vt
passio q̄ p̄ certo accūs eēt nisi q̄ act⁹ est d̄terminans r̄ p̄
ficiēs ḡnis potētia p̄t qd̄ est q̄litas cēntialis

Et si genus vt dñam dicit. possibile enī
aliquē r̄ hmōi afferre positionē vt tēpantie
micturam differentiam. aut lationis s̄m lo/
cum mutatōem. perspiciendum autē omnia q̄
sunt hmōi per eandem considerationem. Cō
municant em̄ loci de pluribus em̄ genus q̄
differentiam oportet dicit. r̄ non participare
differentiam. sic autem assignato neutrum
horum que dicta sunt possibile est accidere.
Nam r̄ de paucioribus dicitur genus r̄ par
ticipabit differentiam

Hic ponit quintā p̄siderationē q̄ ē ista. Si q̄s resp̄
ciens ad spēm dicit gen⁹ esse vt differentiam. p̄ccat q̄uis
em̄ hoc ita sit possibile tamē est aliquē cōcedere talem p̄
dicatōem. ex eo q̄ differentia cum sit generalis cū ge/
nere est collocanda. Exempluz est vt si quis dicit mictu
ram esse differentiam tēpantie cum sit genus ei⁹. Aut
dicit s̄m lo cum mutatōem differentiam lationis siue

rectionis. Sic em̄ accideret differentiam esse in plus q̄
genus. qd̄ est in cōueniens id nō est genus qd̄ sic assigna/
tum est. Dñā em̄ que sunt hmōi ex cōsideratione ḡnis
ad differentiam r̄ spēm p̄ eandem maximā cōpant. Dēs
em̄ isti loci cōmunicant in hoc q̄ de plurib⁹ opz genus p̄
dicari q̄ dñam. r̄ oportet q̄ gen⁹ non p̄cipiet dñam illo
mō p̄cipationis qui d̄terminatus est. sic em̄ ponēdo ge/
nus in dñam. neutz eo q̄ que dicta sunt possibile ē acci/
dere quia r̄ genus de pauciorib⁹ q̄ differentia p̄dicat r̄ p̄
ticipabit dñam tanq̄ s̄bstantialē p̄dicatū.

Rursum si nulla dñā ḡnis p̄dicat de af/
s̄gta sp̄. neq̄ gen⁹ p̄dicabit. vt de aīa neq̄
abūdant neq̄ p̄fectū dicit q̄re nec numerus

Hic ponit p̄sideratōem sextā q̄ est inspiciēdo in ples
vel oēs dñās ḡnis r̄ est ista. Si assignat gen⁹ cū nul/
la dñā p̄dicat de sp̄ assignata. cū nō nisi ex ḡne r̄ differē
tia sit spēs male assignatū est gen⁹. q̄ cū nulla dñam
ḡnis de sp̄ p̄dicat nec ḡnis p̄dicabit eo q̄ tale gen⁹ nō est
p̄p̄tū. Dñā em̄ gen⁹ in sua specie p̄ dñā aliā cōartatōz
d̄terminatū ad spēm descendit q̄ nō p̄dicat gen⁹ nisi p̄ hoc
q̄ est in sp̄ p̄ s̄bñam r̄ intellectū. Exēplū ē vt de aīa. nec
p̄dicat abūdās nec p̄fectū in numeris. q̄ nec numer⁹ p̄
dicabit quēadmodum plato dixit

Amplius si prior natura spēs r̄ s̄l'interi
mit genus. tūc male assignatum est gen⁹. vt
d̄t em̄ contrarium esse

Hic ponit p̄sideratōes ad terminādum p̄blemā de
ḡne ex his q̄ cōsequūtur genus vt p̄prietates cēntiales
que sunt ex p̄te rei vel ex p̄te sermonis. Ex p̄te rei p̄ma
p̄prietates que sequitur gen⁹ ipm s̄m q̄ est cōpartū ad spēs
est q̄ gen⁹ sit p̄s r̄ supius natura q̄ spēs. Cū p̄sideratō
p̄ma ē. Si assignatū p̄ sp̄ sit supius natura q̄ assigna/
tum. p̄ ḡne tūc p̄blema ē destruendū. vñ si spēs assignata
interempta simul interimit gen⁹ tūc p̄t q̄ spēs supior ē
natura q̄ gen⁹ cū tñ videat cōtrario rebere fieri. q̄ scilicet
gen⁹ interemptū simul interimat spēm r̄ nō cōuertit
cōstat q̄ q̄ assignatū p̄ genere non est genus

Amplius si p̄tingit amittere dñm gen⁹ vel
dñam vt aīam moueri aut opionē vey vel
falsum neutz erit dictoz gen⁹ vel dñā

Hic ponit scdā p̄siderationem sumptam p̄nes na/
turam generis que est q̄ genus ex quo s̄bstantialiter in
est semp̄ inest. r̄ ita si contingat amittere gen⁹. ita q̄ ali
quādo speciei nō inest vt potest nō inesse nō erit gen⁹ qd̄
assignatum est pro genere. Dñūis ex empluz est. si quis
dicit aīam mouere siue esse in genere mouentiū seip̄sa.
vel si quis dicit opionem esse per vey vel falsum sicut
per differentias. neutz dictoz potest esse genus vt differē
tia. eo q̄ neq̄ genus neq̄ dñam amittet species. aīa
autē est absq̄ eo q̄ moueat se. quia aliquando quiescat. et
aliquando opinio est neq̄ vera neq̄ falsa sed dubia. Et
opinio vera sit falsa sicut r̄ oratio sicut in predicamen/
tis dictum est. Si autē esset differentia opinio vera nō effi
ceret falsa s̄m mutatōem rei opinatē

Videtur enim differentia sequi et ge/
nus donec sit species. Intendendum autem

et si quid in genere positū est p̄cipat cōtra-
riū generi aut si cōtingit p̄cipare. Nā idēz
simul p̄cipabit tria eo q̄ gen^o quidē nūq̄
amittit p̄cipabit autem p̄trarium aut cō-
tinget participare

Hic ponit tertiā p̄sideratōem q̄ est ista suppositū ē q̄
genus et dñia sequunt sp̄ spēm hoc est q̄ dñi est spēs sunt
gen^o et dñia et id̄ intendendū est ad id qd̄ positū est in ge-
nere si enī illud hoc est spēs p̄cipat aliqd̄ p̄trariū gñi
tūc gen^o nō est bñ assignatū sp̄ i. Lū^o rō est q̄ spēs p̄ci-
par suū gen^o qd̄ actu et intellcū in ea includit et si etiaz
p̄cipat cōtrariū suo generi tūc vñ rō idē p̄cipabit s̄
stantialiter p̄traria qd̄ esse nō potest

Ampli^o si aliqd̄ cōmūicat spēs qd̄ impos-
sibile est om̄ino iesse his q̄ sub gñe sunt vt si
aia vite cōicat. Numerorū aut nullū possibi-
le est viuere nō erit spēs nūeri aia

Quarta p̄sideratio ē. Si spēs cōicat aliqd̄ id est cōi-
recipit siue p̄cipat qd̄ ip̄ possibile est om̄ino inesse his q̄
cōtinent s̄b gñe tūc gen^o ē sp̄i male assignatū. Ex^m ē vt
aia cōicat vite qz aia est p̄ncipium et cā vite vt d̄ scdo de
aia et nullū nūerorū possibile est viuere id ē nullaz spēm
nūeri est possibile viuere hoc est cōicare p̄ncipio vite con-
stat ergo q̄ nulla spēs numeri erit aia et sic numer^o qui
a platone assignat gen^o aie nō est eius genus

Cōsiderādū at̄ si equoca sit spēs gñi elem̄-
tis vtendū q̄ dca sunt ad equocū. vniuocuz
enī gen^o et spēs qm̄ at̄ ois gñis ples species
p̄spiciendū si nō p̄tingat alterā speciem esse
dicti gñis. nā si nō est manifestū q̄ nō erit verū
gen^o oino qd̄ dcm̄ est. Cōsiderādū etiāz si
qd̄ trāslatiue dcm̄ est vt gen^o assignat vt tem-
peratiā p̄sonatiā nā om̄e gen^o p̄prie de speci-
eb^o p̄dicat. Cōsonātia at̄ de p̄pantia nō p̄prie
s̄ trāslatie. Ois enī p̄sonātia in sonis est

Hic p̄bs pōit tres p̄sideratōes destructias fm̄ q̄ tres
sunt p̄prietates q̄ ex p̄te sermōis sc̄z q̄ dicat vniuocē et
plurib^o dñitib^o sp̄ et q̄ dicat p̄prie et nō p̄ trāslatōem
Prima est ista p̄siderandū est si spēs assignata est equo-
ce in gñe hoc ē si gen^o p̄dicat de sp̄e noie et nō rōe ad b̄ at̄
inueniendū elem̄tis hoc ē p̄ncipijs vtendū ē q̄ dca sunt
in fine p̄mi te distinctōe multiplicis gen^o nō vniuocuz
est ad ea quoz est genus et spēs vniuoca est ad ea quoz
est species et hoc si vere et p̄prie est genus si autem est
vt gen^o et nō vere gen^o qd̄ est quidez cōntinē in sp̄e h̄ non
fm̄ rōem vñ a oino vt ens in sp̄e p̄dicatōerū nō tenet
cōsideratio Scda est ois gñis s̄b plures spēs et nō vna
ergo p̄spiciendū ē si nō p̄tingat dicti siue assignati gñis
esse aliā spēm p̄ter assignatā et si nō p̄tingat hoc tūc illd̄
qd̄ p̄ gñe est assignatum nō est genus Tertia p̄side-
ratio est si nō gñis trāslatiue et nō p̄prie de specie dicat
tunc id quod pro genere assignatur nō est genus Exem-
plum est vt si quis temperantiā et tūtem dicat esse cō-
sonantiāz vel in genere cōsonātie siue harmonie quod
nō potest esse nisi per similitudinē et trāslatōem dic-
tam ad p̄pantiam acuti et grauis in sonis tunc trāslati-
ue dicat et id̄ nō est genus assignate sp̄i. Quia om̄e vere

genus p̄prie p̄ s̄stātiā et nō p̄ similitudinē est in sp̄e
et de eis p̄dicat et nō p̄ trāslatōis similitudinē. Cōso-
nātia vero de p̄pantia nō p̄prie s̄ trāslatiue dicat. Et m̄is
enī p̄sonātia p̄prie in sonis est p̄pter qd̄ etiam a sonis
nomē accipit. Et ergo etiā peccatū in p̄blematib^o ē vt
trāslatiue vt in scdo libro dcm̄ est. Dicit enī boet^o q̄ cō-
sonātia p̄portio est acuti et grauis in sonis et hoc est dic-
tum p̄tagore. Et rō ist^o est qz gen^o est essentialis simi-
litudo sp̄z sicut spēs indiuiduorum trāslatio vero ē ad-
ductio nominis ad accidētalem similitudinē et sic trāsl-
latio aufert gen^o sicut similitudo cōntinētis repugnat ac-
cidētali similitudini sicut patet in p̄dicto exēplo vt p̄pan-
tia que est determinata fm̄ rōem rectā ad materiā cū vt
potus p̄portio et hoc trāsmutat ad sonorū p̄portionē qd̄
nō p̄t p̄uenire generi p̄pato ad spēm

Circa textū expōsitum est dubiū

Quare p̄bs ponit potius p̄siderationē ad destrūendū
p̄blema gñis q̄ ad p̄struendū Solutio qz vt in plu-
rimū posītōes r̄ndentiū sunt affirmatiue quib^o nititur
opponentes p̄radicere ergo p̄blemata negatiua ma-
gis p̄tinēt ad opponētē affirmatiua vero ad r̄ntēs mo-
do opponēs se habet p̄ modū agētis et r̄spondēs p̄ mo-
dū patiētis h̄ agēs est dign^o patiēre id̄ p̄t docet destrū-
ere p̄blema gñis q̄ p̄struere Scda rō est qz p̄bs p̄ce-
dit a faciliōrē ad difficiliōrē qz tenet ordinē discipline
sed facilius est destrūere q̄ cōstruere ideo cōuenienti^o p̄-
mo ponitur p̄sideratōes ad destrūendum

Amplius si p̄trarium aliqd̄ sit sp̄i cōside-
rādū. Est aut̄ multipl̄ p̄sideratio Primū
quidem si in eodem genere et eius cōtrariūz
cum nō sit p̄trarium generi oportet enī con-
traria in eodē genere esse si nihil sit p̄trariūz
generi. Lū aut̄ est p̄trarium generi p̄siderā-
dū si p̄trariū in p̄trario necesse enī p̄trari-
um in p̄trario esse si sit p̄trarium aliqd̄ gene-
ri palam at̄ ē vñ qd̄z boz p̄ inductōem

Istud est q̄rtum caplū in quo p̄bs docet termina-
re p̄blema gñis p̄ locos extrinsecos et p̄mo inspiciendo
ad cōtrariū gñis vel sp̄i. Et p̄mo ponit p̄siderationē
destructiua postea cōstructiua. Prima est si spēs cui
assignatur inesse genus habet cōtrarium tūc vidēdūz
est si p̄trarium assignate speciei sit in eodem genere cum
specie ex quo genus non habet cōtrariū oportet enī per lo-
cum a r̄finitōe cōtrariorū cōtrarium sp̄i in eodē genere
esse cū ip̄a sp̄e quia cōtraria sunt q̄ p̄sta s̄b eodem gñe
maxime a se distant. Adhuc aut̄ oportet hoc qz natura
habent fieri circa idē materiale cui cōrrespondet gen^o
Oportet igit̄ cōtrariū sp̄i si nihil cōtrarium sit generi
in eodem genere esse si nihil cōtrariū sit generi h̄ speciei
tūc. Et si cōtrariū sp̄i nō est in eodē genere cū assigna-
ta specie tūc nō est genus qd̄ pro genere est assignatum

Secūda cōsideratio sumit p̄nes relatōem ad extrē-
ma inq̄tum sunt in diuerso genere et ista. Si genus
assignatum habet cōtrariū vidēdū est si cōtrariū sp̄i
sit in cōtrario genere vel nō si sic gen^o est bñ assignatum
si nō tūc male est assignatū genus sp̄i qz necesse est cō-
trarium sp̄i esse in cōtrario genere cum generi assigna-
to est aliquid cōtrarium

Quartus liber

Rursum si omnino in nullo genere quod speciei est contrarium sed ipsum genus ut bonum. Nam si hoc non in genere nec contrarium huius in genere erit sed ipsum genus ut in bono et in malo accidit. Neutrum enim bonum in genere sed utriusque eorum genus.

Hic ponit tertiam considerationem dicens Si contrarium assignate speciei non sit in genere sed ipsum met est genus alio rum tunc species est male assignata. Exemplum est ut si in malo assignaret aliquod genus ex quo bonum non est in aliquo genere sed est met genus assignatio male est facta

Deinde si contrarium est alicui et genus et species et si horum quidem aliquid est medium illoz autem nihil nam si genus est aliquid medium et species et si specierum et generum ut in virtute et vicio et iusticia et iniusticia utriusque enim est aliquid medium.

Hic ponit aliam considerationem dicens quod considerandum est in contrariis habentibus medium ad ipsum medium si tam genus quam species habeat contrarium considerandum est si inter genera contraria sit aliquid medium et inter species contrarias non sit medium vel e contra tunc genus non erat bene assignatum speciei. Exemplum de virtute et vicio que sunt contraria genera et iusticia et iniusticia que sunt contrarie species utriusque enim est medium virtutis quidem et vicii indifferens quod nec virtus nec vicius est vel bonum in genere sed potentia est utriusque. Iusticie autem et iniusticie medium est quod nec compositum est nec distributum loquendo de iusticia specialiter non de generali vel heretica iusticia quod taliter dea iusticia et iniusticia medium non habent.

Instantia huius quam sanitatis et egritudinis nihil est medium mali autem et boni aliquid est medium.

Hic ponit instantiam huius considerationis dicens sanitas et egritudinis in corporalibus non est medium et tamen boni et mali est medium. Ad quod est solutio quod bonum et malum non uno modo sumuntur sed quod sunt genera in moribus et sunt genera sanitatis et egritudinis. In moribus enim medium habent in quibus est bonum simpliciter et malum simpliciter sive per se. Secundum autem quod sunt sequentia ad sanitatem et egritudinem non sunt genera sed transcendentia que sunt in omni genere non in uno genere qualitatis et sicut in genere logico hoc modo non sunt contraria sed opposita ut privatio et habitus que medium non habent et ideo instantia non impedit considerationem. Unde quidam dicunt quod intelligitur de contrariis moralibus et non naturalibus sed primum est melius.

Aut si est aliquid utriusque medium et species et generibus non sicut autem si horum quidem secundum negationem illorum vero secundum subiectum probabile enim est quod simpliciter est utriusque ut in virtute est et vicio et iusticia et iniusticia utriusque enim secundum negationem medium.

Hic ponit novam considerationem dicens si utraque et genera et species habeat contraria et utraque habeat media considerandum est si sicut sive uniformiter ponatur media utriusque

vel non uniformiter sed horum quidem media ponantur ab negatione extremorum illorum autem ponantur secundum bonum hoc est per extremorum participationem. Quia id quod extrema participat subicitur ipsi ut principis constitutionibus ipsum quod hoc non sit necessarium est tamen probabile et in pluribus est verum quod medium utriusque hoc contrarium generibus et speciebus simpliciter sive uniformiter est sicut in virtute et vicio in quo est medium per abnegationem et iusticia et iniusticia inter que est medium simpliciter per abnegationem in utriusque enim horum est medium secundum abnegationem. Quando ergo non est medium inter ea uniformiter tunc assignatio non est recte facta.

Tunc ibi

Amplius quam non est contrarium generi considerandum non tamen si contrarium in eodem genere sed et medium. In quo enim summat medium ut in albo et nigro. Nam color genus est horum mediorum color omnium.

Hic ponit aliam considerationem dicens quod generi assignato non est aliquid contrarium sed species assignata habet contrarium tunc non tamen considerandum est ad contrarium sed ad medium quod est inter contraria ita quod non tamen contrarium cum contrario debet esse in eodem genere sed etiam medium quod est inter ea debet esse eiusdem generis cum specie et si non male est assignatum genus. In quo enim sunt summa id est extrema in eodem sunt et media precipue si est medium per participationem extremorum exemplum in albo et nigro que sunt extrema in colore quia color unum genus horum mediorum colorum est.

Instantia quam egestas quidem et superabundantia in eodem genere. In malo enim abominabile medium cre autem cum sit medium horum non in malo sed in bono est.

Hic format etiam instantiam contra hanc considerationem. Quia egestas et abundantia in vicibus distat a medio et audacia et timiditas sunt extrema et fortitudo que media est non est in eodem genere cum extremis cum extrema sint in genere mali virtus autem que est medium in genere boni nec videtur esse instantia contra hanc considerationem in medio atque ista est de eo quod non habet contrarium in genere instantia autem est de eo quod habet contrarium in genere quod egestas et abundantia sunt genera vera et id dicitur quod instantia est que videtur non esse et sic ad maximum est instantia contra hanc considerationem in eodem genere sunt extrema et medium. Sed considerandum est secundum Albinum quod superabundantia et defectus sunt extrema in malo et id est in genere uno utriusque enim abundat et deficit a genere boni quod est in medio et hoc modo virtus est in medio que nihil abundat nec deficit a medio et id in bono virtus est extremum si medium sicut diffusum deum est in contrariis super prima consideratione ad aliquid. Consideratio vero est de his que omnino medium sunt per participationem extremorum sicut est in coloribus in quibus medius participat generis sicut extremum coloris quod non potest esse in egestate et in abundantia quod medium causa est quod cum extremis in eodem genere esse non potest eo quod in bono extremum esse causat ab ipsa media ratione que causat abnegationem generis extremorum et hoc est sententia instantie et vera causa sed si medium non esset nisi si medium et non extremum sequeretur quod si contrarium haberet species medium et genus in eodem genere esset medium cum extremis sed quod ab eo efficitur medium per necessitatem et extreme in bono id optat

q̄ sit in alio genere q̄ extrema. medius aut̄ color p̄ ip̄az
mediatōem nō p̄sticit nisi in natura eiusd̄z ḡn̄is ⁊ ad
sp̄m̄ r̄eterminat̄ in illa ⁊ id̄ op̄z q̄ sit in eod̄e ḡn̄e cū q̄
tremis Sed forte diceres p̄sideratio ista nō est ḡn̄al̄
Solutio sufficit q̄ p̄p̄ dialectica sit in plurib⁹ ⁊ si non
in oib⁹ cū ḡn̄alis est in talib⁹ medijs de quib⁹ d̄c̄m̄ est.

Considerādū aut̄ si gen⁹ quidē p̄trarium
alicui sp̄s aut̄ nulli. Nā si gen⁹ est p̄rius ali
cui ⁊ sp̄s quēadmodū ⁊ virt⁹ ⁊ viciū ⁊ iusti
cia ⁊ iniusticia. s̄l̄r̄ aut̄ ⁊ in alijs cōsideranti
manifestum videbitur esse

Hic ponit q̄rtā cōsideratōem dicens Si assignatū fu
erit aliqd̄ gen⁹ alicui sp̄i ⁊ gen⁹ h̄z p̄trariū sp̄s vero assi
gnata nō est alicui sp̄i p̄traria. nō est bona assignatio. q̄z
si gen⁹ est alicui p̄trariū ōz q̄ sp̄s sit p̄traria ead̄e in sp̄e
cie cōsiderato. ⁊ ad sp̄m̄ reducto. quēadmodū viciū ⁊ v
tus s̄l̄ p̄traria ḡn̄a. ⁊ iusticia ⁊ iniusticia p̄trarie sp̄s. ⁊
si iusticia est virtus. erit iniusticia viciū. ⁊ ergo si gen⁹ as
signatū habet p̄trariū. assignata aut̄ sp̄s nō habet t̄ficiū
est gen⁹ q̄d̄ pro genere fuit assignatū ⁊ eod̄e mō cōside
rati mediū in alijs videbit̄ manifestū esse q̄d̄ d̄c̄m̄ est

Instantia in sanitate ⁊ egritudine simpl̄r̄ em̄
s̄l̄tas egritudini ē p̄traria. quedā aut̄ egritu
do cū sit sp̄s egritudinis nulli est p̄trariū. vt
febris ⁊ optalmia ⁊ vnū q̄d̄ q̄ alioz. Interi
m̄eri ergo tot mōis p̄spiciēdum. si em̄ nō in
sunt quo d̄c̄a sunt palā q̄m̄ nō genus quod
assignatum est genus

Hic format instantiā itez in sanitate ⁊ egritudine di
tens simpl̄r̄ ⁊ vlt̄er sanitas p̄traria ē egritudini q̄dam
aut̄ egritudo sp̄s est egritudinis ⁊ nullū habet p̄trarium
cum t̄i sanitas ⁊ egritudo s̄l̄ ḡn̄a b̄n̄ assignata. Q̄ aut̄
quedā egritudo nullum habet p̄trariū. patet de febre et
optalmia q̄ est oculi apostema. Sed hec instantia nō impe
dit p̄sideratōem. q̄z reuera p̄traria genera p̄trarias h̄nt
sp̄s. s̄ q̄ sp̄s causat̄ a p̄uatōe medijs q̄d̄ gen⁹ constituit̄
t̄i c̄ habet nomē solū in genere sicut optalmia d̄: egritu
do. quia sanitas est medium in p̄plexionantibus. ⁊ reb̄
ta. p̄portione cōpōnis ⁊ figure toti⁹ corp̄is ⁊ oīz m̄bro
rum. ⁊ optalmia est solutio figure in reb̄ta. p̄portōe. ⁊ fe
bris solutio medijs in reb̄ta p̄plexione. q̄d̄ in sp̄ali b̄ vel
istō. nō habet nisi generis nomen. hec aut̄ infirmitas ab
aliquo sp̄ali sic dicta cū p̄mum habitū sanitatis in toto
corp̄e ⁊ mediū tollit p̄trariū nō habet s̄m̄ q̄ est in hoc. s̄
s̄m̄ q̄d̄ est in toto corp̄e. quia toti⁹ ⁊ nō toti⁹ in p̄te. egritu
do p̄tis soluit medijs rōem. Quia igit̄ oēs h̄z p̄sideratio
nes de p̄trarijs ⁊ medijs restructiue sunt. id̄ ep̄ilogando
s̄b̄iūgit q̄ c̄i q̄ int̄dit̄ interimere. p̄blema de ḡn̄e inspiciē
do in p̄trarijs ⁊ medijs tot mōis q̄ dicti s̄l̄ inspiciēdūz
est. si em̄ nō insunt q̄ dicta sunt palā q̄m̄ nō est gen⁹ q̄d̄
assignatum est pro genere

Costruenti vero trip̄l̄. primū q̄dem si cō
trariū sp̄i sit in dicto ḡn̄e cū nō sit p̄trariūz
ḡn̄i. nā si p̄trariū in b̄ manifestū q̄m̄ ⁊ p̄positū
est. Ampli⁹ si mediū in dicto ḡn̄e. nā ⁊ i quo
mediū ⁊ extrema Rursus si p̄riū q̄dem ḡn̄i

cōsiderādum si cōtrariū in cōtrario. nā si sit
palam q̄m̄ ⁊ p̄positū in p̄posito

Hic p̄ba docet p̄struere p̄blema ḡn̄is. ⁊ p̄it tres cō
sideratōes. Prima est. si gen⁹ nō h̄z p̄trariū s̄ sp̄s habet
cōtrariū. p̄siderandū ē si p̄trariū sp̄i sit in dicto ḡn̄e. nā
si p̄trariū est in dicto ḡn̄e. t̄c̄ etia sp̄s p̄posita est in co
tem ḡn̄e. q̄z p̄traria s̄l̄ in eod̄e ḡn̄e. ⁊ sic v̄z gen⁹ est affig
tum Secōda p̄sideratio est si mediū inter p̄ria sp̄i sit
in eod̄e ḡn̄e t̄c̄ b̄n̄ assignatū est gen⁹. Quia medijs et ex
tremi vnū est gen⁹ loquēdo de medio p̄ p̄cipationem.

Tertia p̄sideratio si aliqd̄ gen⁹ assignat̄ alicui sp̄i. ⁊
t̄a ḡn̄i q̄ sp̄i aliqd̄ ē p̄riū. t̄c̄ si p̄riū sp̄i sit in p̄rio ḡn̄is.
b̄n̄ est assignatū gen⁹. Palam em̄ est q̄ sicut p̄trariū est
in cōtrario. ita etia p̄positum est in p̄posito

Rursus in casib⁹ ⁊ iugatis. s̄l̄r̄ sequit̄ et
interimēti ⁊ p̄struēt̄. s̄l̄r̄ em̄ vni ⁊ oīib⁹ in
sunt v̄l̄ nō isunt. vt iusticia disciplina q̄dam. ⁊
iuste discipliate. ⁊ iust⁹ discipliarius. si at̄ bo
rū aliqd̄ nō. nec reliquoz nullum

Hic p̄ba docet terminare p̄blema ḡn̄is in casib⁹ ⁊ cō
iugatis. dicens q̄ ōz insp̄icere in casib⁹ ⁊ iugatis in volē
do p̄struere ⁊ restructuere aliqd̄ esse gen⁹. nā sicut ē in vna
dimissione. ita est in alia. q̄z s̄m̄ vnā ⁊ candē similitudinē illa
insunt. vt ḡn̄a. vt si iusticia ē disciplina q̄dam vel scia. vel dis
ciplina gen⁹ iusticie. t̄c̄ ⁊ iuste fieri erit discipliate fieri.
ita q̄ casus erit gen⁹ ip̄i casus. ⁊ in iugatis. s̄l̄r̄ erit iust⁹
discipliar. ita q̄ sumptū erit gen⁹ sumpti. sicut p̄ncipal̄
le erit gen⁹ p̄ncipal̄. Si at̄ boz aliqd̄ nō est gen⁹ sibi co
ordinati nec reliq̄rum v̄llū est genus sibi cōincidentis ⁊ co
ordinati s̄m̄ casus ⁊ cōiugata.

Rursus in his q̄ s̄l̄r̄ se h̄nt ad se inuicē vt si
s̄l̄r̄ suauē se h̄z ad voluptatē. ⁊ p̄ficiēs ad bo
nū. v̄trūq̄ em̄ v̄triusq̄ est effectiū Si igit̄
voluptas q̄d̄ bonū ⁊ suauē q̄d̄ p̄ficiēs erit.
Manifestū em̄ q̄m̄ boni effectiū erit eo q̄
voluptas bonum.

Hic p̄ba docet p̄sideratōem in s̄libus s̄m̄ p̄portōem
in q̄ duo ad duo p̄pant̄ q̄ s̄l̄r̄ s̄m̄ p̄portōem se h̄nt ad i
uicem. sicut si suauē ⁊ relectabile s̄l̄r̄ se h̄nt ad volup
tatē. sicut se h̄z p̄ficiēs hoc est v̄tile ad bonestuz. in hoc
q̄ v̄trūq̄ est effectū v̄triusq̄ hoc est vnū vni⁹. ⁊ altez al
teri vt suauē effectū siue inductū voluptatis ⁊ p̄ficiēs
effectiū bonestū sicut id̄ quod est ad finem est inducti
uū finis. t̄c̄ sic arguit̄ p̄ similita s̄m̄ p̄portōem. sicut se
habet suauē ad voluptatē in efficiēdo eā. sic se h̄z p̄ficiēs
ad bonū in efficiēdo ip̄m. ⁊ p̄mutata p̄portōe sicut se
habet scōz ad q̄rtū. sic se h̄z p̄mū ad tertū. q̄ si voluptas
est aliqd̄ bonū bonestū. erit etia suauē aliqd̄ p̄ficiēs. et est
ista p̄sideratio restructiua. q̄z nec voluptas est genus to
ni nec suauē est genus proficientis.

S̄l̄r̄ at̄ in ḡn̄atōibus ⁊ corruptōib⁹ vt
si edificare ē opari. edificasse opatum esse. et
si dissolui est corrūpi ⁊ dissolutū eē corrup
tū. ⁊ dissolutio corruptio. Et in ḡn̄atiuis

et corruptivis similiter et in potentis et visib⁹ et omnino secundum qualibet similitudinem et interimere et constructi perspicendi quemadmodum in generatione et corruptione dicitur? Nam si corruptum dissolutum et corruptum dissolutum et si generationem effectum et generari fieri et generatio factio. Similiter autem in potentis et visib⁹ nam si potentia disponit et potens fieri disponit et si alicuius visus actus et uti agere et visum esse egisse

Hic vocat terminare problema generis inspicendo ad generationes et corruptiones dicens edificare hoc generare quod dicitur est operari tunc in locum a coniugatis edificasse secundum generationem operatum esse. Et eodem modo si dicitur est remissio ut in mente dicitur socrates ut dicitur plato secundum generationem tunc sequitur quod didicisse est recordatum esse secundum genus. Et in corruptio b⁹ similiter si enim dissolutum est corruptum secundum generationem et dissolutio secundum genus est corruptio. Et in generationis et corruptivis eodem modo. Et similiter in his quod dicitur potentia siue facultate ad aliquid et in visib⁹ siue in his quod dicitur visum secundum quod visus est experditus actus et frequenter egisse pueniens. Et omnino siue visibile secundum quod dicitur similitudinem proportionale acceptis et se iucem considerantibus. et hoc iaz interimere volenti problema de genere constructi volenti sunt omnia ista consideranda quemadmodum in corruptio et generatione nam si corruptum dissolutum et corruptum dissolutum et si generationem effectum et generari fieri et generatio factio est secundum generationem. Similiter autem et coniugatis et casibus secundum potentiam siue facultate et visum sumpta nam si potentia siue facultas est dispositio secundum suum genus potens fieri est disponit. Et si alicuius visus est actus secundum genus tunc uti agere et visum esse secundum genus est egisse.

Si autem privatio sit quod oppositum est speciei duobus modis est interimere. Primum quidem si in assignato genere oppositum est aut enim simpliciter in nullo genere eodem privatio aut non in ultimo ut si visus in ultimo genere est in sensu cecitas non erit sensus. Secundo autem si et generi et speciei opponatur privatio non est oppositum in opposito nec quod assignatum est in assignato erit. Interimere autem quemadmodum dicitur est utendum.

Hic probat docet terminare problema generis respiciendo ad privationem oppositam. Et ponit aliquas consideraciones primo restructias secundo constructias. Prima consideratio restructia ex copatione duorum ad unum talis est. Si assignatur aliquid generi alicuius speciei videndum est si speciei aliquid opponitur privatione generi vero non tunc si id quod est oppositum assignate speciei est in eodem genere assignato in quo est species assignata male est assignatum genus quod dicitur esse genus. Quia privatio vel in nullo genere est eodem cum habitu simpliciter veliter. Aut cum habitu non est in eodem genere ultimo hoc in primo. Exemplum est ut visus qui est assignata species est in ultimo siue primo genere assignato quod est sensus cecitas vero que est privatio visus non erit sensus ita quod sensus ut cecitate predicatur sed vel in nullo genere simpliciter est eo quod privatur formam generis vel non est in eodem genere ultimo si privatio reliquat genus et privatur formam speciei et sicut facit cecitas. Secunda consideratio restructiva est copando duo ad duo hoc est habitus generis et habi-

tus speciei ad oppositas privationes eorum est ista. Si generi et speciei aliquid opponitur privatione tunc si opposita privatio speciei non sit in opposita privatione generis tunc nec quod assignatum est in assignato erit hoc genus est male assignatur. Interimere vero volenti problema de generi specificatione in privationem et habitum utendum est quemadmodum dicitur est.

Constructi vero uno modo nam si oppositum in opposito et positum in opposito erit ut si cecitas insensibilitas quodam visus sensus.

Hic probat ponit unam considerationem constructivam et est. Si aliquid genus assignatur alicui speciei videndum est si tam generi quam speciei opponatur aliquid privatione et si sic tunc si privatio speciei contineat sub privatione generis tanquam sub assignato genere tunc erit facta assignatio. Exemplum est ut si sensus assignatur genus visus tunc sicut cecitas opponitur privatione visui ita insensibilitas sensui et quia cecitas ponitur sub insensibili tanquam sub genere ergo sensus bene assignatur genus visus. Et non obstat huic considerationi quod dicitur est quod privatio aut in nullo genere est aut non est in primo siue ultimo. Quia ibi dicitur genus generalis forma in natura qua aliquid est genus et illud non ponitur privatio hic autem dicitur genus commune a quo non convertitur consequentia siue sit affirmatio siue negatio siue habitus siue privatio ut visum est in exemplo.

Rursum in negationibus considerandum est e contrario quemadmodum in accidente dicebatur ut si suaue quod bonum non suaue quod non bonum. Impossibile enim si bonum genus est sua vis esse aliquid non bonum suaue. Nam de quibus genus non predicatur nec specierum ulla.

Hic probat ponit considerationes sumptas a contrario oppositis et sunt due una restructiva alia constructiva. Prima est si aliquid genus assignatur alicui speciei tunc si terminus contradictorie oppositus generi non est genus ad terminum contradictorie oppositum sibi assignatio non est bona si enim negatio non est genus negationis nec affirmatio affirmationis. Exemplum est ut si bonum assignatur genus sua vis tunc si non bonum non est genus non sua vis assignatio male facta est quia impossibile est si bonum sit genus sua vis quod aliquid non bonum sit suaue nam de quibus genus non predicatur quoniam imo remouetur ab eis neque aliqua specierum predicatur. Quia negatio superiori secundum totum ambitum siue communitatis negatur quodlibet inferius eo hoc modo est utendum restructi. Tunc ibi.

Constructi autem similiter perspicendum. Nam si non bonum non suaue et suaue bonum quare genus erit bonum sua vis.

Hic ponit considerationem constructivam dicens si negatio est generi negationis affirmatio erit genus affirmationis ut si non bonum est genus non sua vis sequitur quod bonum sit suaue generis predicatione. Quia si negatio antecedentis sequitur ad negationem consequentis sequitur positio consequentis ad positionem antecedentis et si alicuius species prius est generi nec est hic facienda difficultas de hoc quod bonum genus dicitur sua vis cum

nō sit vere genus s̄ cōe p̄ p̄i^o r̄ p̄sterius dcm̄ te suavi v/
tali r̄ bono q̄ appellat̄ gen^o q̄d̄ h̄z modū ḡn̄is in q̄tū
ad p̄nam in cōtrario sc̄am q̄d̄ hoc inest vt gen^o in eē at
vt gen^o terminatur in hoc libro.

Si aut̄ ad aliquid sit sp̄s cōsideranduz
si r̄ gen^o ad aliquid nā si sp̄s ad aliquid r̄ genus
velud i duplici r̄ multiplici vtrūq; ad aliquid.
Si aut̄ gen^o ad aliquid nō necessario r̄ sp̄s
nam disciplina ad aliquid gr̄matica aut̄ n̄ aut
nec q̄d̄ prius dcm̄ est vey videbit̄. Nā p̄tus
quod bonum r̄ q̄d̄ pulchrum r̄ p̄tus q̄dez
ad aliquid bonū vero r̄ pulchrum nō ad ali
quid sed qualia

Hic ponit p̄bas p̄sideratōes sumptas a relatiōe opposi
tis. Et est p̄ma p̄sideratio si fuerit aliqd̄ gen^o assignatuz
alicui sp̄i tūc si sp̄s fuerit ad aliquid simplr̄ r̄ de r̄ nō fm̄
dici t̄m̄ p̄sideratō est si ge^o est vt sit ad aliquid s̄z eī r̄ simplr̄
Q; si sp̄s de ē ad aliquid ge^o est vt erit ad aliquid. sic p̄z in
duplici vt multiplici multiplici ei ge^o duplicitatē r̄ vtrūq;
eoz ē ad aliquid e regioē t̄m̄ n̄ vt necariū. s̄z ge^o sit ad aliquid
q̄ ergo sp̄s q̄ disciplina q̄ est gen^o ad aliquid est r̄ t̄m̄ gr̄/
matica q̄ est sp̄s discipline nō est ad aliquid. Sed instā
tia forte videt̄ esse p̄tra ista q̄d̄ vtus est sp̄s boni r̄ in ge
nere pulchri r̄ bonesti r̄ vtus est ad aliquid r̄ bonū tamē
q̄d̄ est gen^o nō est ad aliquid r̄ silr̄ nec pulchry. Ad q̄d̄ n̄dz
alter^o q̄ bonum est gen^o vtutis in eo q̄ vt̄ vt bonestū ac
cipit̄. pulchry aut̄ gen^o est s̄z q̄ est bonoz laudabiliū. vt̄
autē est ad aliquid fm̄ q̄ ē p̄fectio ad actū instātia q̄ ponit̄
est in his q̄ fm̄ quid alioꝝ dicunt̄ hoc est que sunt relati
ua quocūq; mō s̄ in veris relatiōis nunq̄ est instātia vt
inquit̄ Albertus.

Rursum si nō ad idem d̄z sp̄s fm̄ se et
fm̄ genus vt si duplū dimidiū dicit̄ duplū
r̄ multiplex dimidiū opz̄ dici.

Hic ponit aliam p̄sideratōem q̄ est ista si fuerit ali
quod gen^o assignatū alicui sp̄i videndū est si ad idem d̄z
sp̄s fm̄ se r̄ fm̄ gen^o si nō male sc̄a est assignatio. Ex
est vt si duplū d̄z dimidiū duplū r̄ multiplex q̄d̄ est gen^o
duplū d̄z dimidiū multiplex si aut̄ nō ita multiplex dicat̄
ad idē nō erit multiplex genus duplū

Amplius si nō ad idē r̄ fm̄ gen^o dicitur
et fm̄ oia ḡn̄is genera nam si duplum dimi
diū multiplex est r̄ trascendēs vel supans di
midij dicitur r̄ similiter fm̄ om̄ia supiora
genera ad dimidiū dicitur

Hic ponit p̄bas tertiā cōsideratōem q̄ est ista si spe
cies nō ad idē d̄z fm̄ se r̄ fm̄ gen^o primū r̄ fm̄ oia ḡn̄a il
lius coordinatōis generi prima male est assignatū ge
nus q̄ si multiplex est gen^o dupli t̄m̄c apparet nō solum
multiplex dici multiplex dimidiū vey etiā gen^o multiplex
dicit̄ dimidiū r̄ hoc est supabundans vel trascedēs r̄ sic
silr̄ r̄ vniuersaliter fm̄ om̄ia supiora fm̄ eandem co
ordinatōem genera ad dimidiū dicuntur

Instātia q̄m nō necesse est fm̄ se r̄ fm̄ ge
nus ad idem dici nam sciētia scibil̄ dicitur

habitus at̄ r̄ dispō nō scibil̄ sed anime

Hic p̄bas facit instātia cōtra h̄c p̄sideratōes volēs
q̄ nō sit necē aliqd̄ fm̄ se r̄ fm̄ suū gen^o ad idē dici relatiōe
Nā scia d̄z scibil̄ scia r̄ scibile scia scibile dabit̄ at̄ q̄ est
gen^o scia r̄ dispositio nō sunt scibil̄ ita q̄ dicant̄ dependē
tia ad scibile s̄ dicit̄ aliqd̄ q̄d̄ dicit̄ dependētia potēte
ad actū q̄ p̄ficiē ad actū vñ habit^o d̄z aie fm̄ potētia or
dinatā ad actū. Et hui^o cā est q̄ scia addit̄ aliqd̄ sup̄ ha
bitum scz respōm̄ ad id te quo est q̄d̄ nō facit habit^o qui
nō ponit respōm̄ nisi cui vt s̄biecti est habit^o r̄ nō poit
respōm̄ ad id te quo est habit^o vt obiecto r̄ iō etiā non
est instātia q̄ scia dicit̄ dependētia ad scibile habit^o
autē dicit̄ dependētia ad rem habentē r̄ sic intelligit̄ p̄si
teratio te veris relatiōis q̄lia nō sunt ista

Rursum similiter dicit̄ gen^o r̄ sp̄s fm̄ ca
sus vt si alicui vñ alicui^o vñ quolibet mō alit̄
Nam vt sp̄s r̄ gen^o velud in duplo r̄ in su
periorib^o alic^o em̄ r̄ duplū r̄ multiplex simi
liter aut̄ r̄ in scia alicui^o em̄ hoc r̄ ḡn̄a vt dis
positio r̄ habitus

Hic ponit q̄rtā cōsideratōem in veris relatiōis que
est ista si aliqd̄ gen^o fuerit assignatū alicui sp̄i ita q̄ et
sp̄s r̄ gen^o dicant̄ ad aliquid tūc si tam gen^o q̄ sp̄s dicunt̄
tur ad idem fm̄ eundē casuz ita vt si sp̄s dicat̄ alicui s̄z
d̄m̄ vel alicui^o fm̄ ḡn̄m̄ aut quolibet alio mō aliter gen^o
ad alter^o fm̄ eodē casuz dicat̄ bñ est sc̄a assignatio r̄ si
nō t̄m̄c gen^o nō est sp̄i bñ assignatū. Et istō est videre in
duplo r̄ in superiorib^o ḡn̄ibus dupli illa em̄ d̄m̄ om̄ia fm̄
ḡn̄m̄ casum ad aliquid d̄z em̄ alicui^o duplū alicui^o multiplex
Silr̄ aut̄ est r̄ in relatiōis fm̄ dici q̄ sunt ad aliud s̄z cō
paratōem ad s̄biectū vt in scia q̄ alicui^o scia dicit̄ r̄ silr̄
ḡn̄a in quib^o vt in superiorib^o est vt habit^o r̄ dispositio alic
cui^o fm̄ ḡn̄m̄ dicunt̄ vt aie vel hominis

Instātia aut̄ q̄m aliquoties nō sic nam r̄
d̄m̄s r̄ cōtrariū alicui diuersum autēz cū sit
genus hoz nō alicui diuersū em̄ aliquo d̄z

Hic format instātia p̄tra istā p̄sideratōem dicens
diuersum est genus ad d̄m̄s r̄ cōtrariū r̄ quōis ista dicit̄
tur ad idē nō t̄m̄ in silr̄ casuz q̄ in habitu die alterius ca
sus diuersum d̄z ad aliquid r̄ in bitudie alterius casuz dif
ferēs r̄ p̄trariū. Quia d̄m̄s r̄ p̄trariū fm̄ d̄m̄ dicit̄ ad
aliquid q̄ d̄m̄s alicui d̄m̄s r̄ p̄trariū alicui p̄trariū d̄z
uersum vero fm̄ ablt̄m̄ q̄ diuersum ab aliquo diuersuz
Ad quod dicit̄ aliqui q̄ r̄ si p̄dca dicit̄ur fm̄ aliū casuz
fm̄ ideoma grecū t̄m̄ fm̄ nostz ideoma dicit̄ur in codez
casuz scz ablt̄io vel p̄sideratio ē topica r̄ pat̄ instātia.

Rursum si similiter ad aliquid fm̄ casuz di
cra non similiter p̄uertunt velud in duplo r̄
multiplici vtrūq; em̄ hoz alicui^o r̄ s̄z idē et
fm̄ p̄uertōne dicit̄ alicui^o em̄ r̄ dimidiū et
submultiplex. Silr̄ aut̄ r̄ in disciplina r̄ opi
nionē nam r̄ beca alicui^o r̄ p̄uertit̄ similiter r̄
disciplinatum r̄ opinabile alicui^o Si ergo
nō silr̄ in quibusdā p̄uertit̄. Palam q̄m non
est genus alterum alterius

Quartus liber

Hic ponit quartam considerationem. Dicens si species et genus non dicitur ad puerentiam secundum eundem casum sed secundum alium genus et secundum alium species tunc non est genus tene assignatum. Sic patet in duplo et multiplex utrumque horum ad conversionem dicitur. Et ut alicuius secundum genus. Quia duplum dimidij est duplum et multiplex submultipliciter multiplex et e contra in eodem generis casu. Sic autem in reliquis quod secundum dicitur in relativa. Ut in disciplina et opinione. Nam illa alicui dicitur secundum puerentiam. Sic disciplina alicui dicitur esse disciplina et opinio alicui dicitur esse opinio. Quod dicitur alicuius disciplina et opinio alicuius dicitur esse opinio. Quod dicitur alicuius disciplina et opinio alicuius dicitur esse opinio. Si autem species assignatur et genus non sicut puerentiam in specie in genere palam quod non est unum genus alterius quod est assignatum pro genere.

Amplius si non ad equalia species et genus dicitur autem equaliter utrumque videtur dici. Quodammodo in dono et datione. Nam et donum alicuius et alicui dicitur et datio alicuius et alicui. Est autem datio generis doni. Nam donum est datio irredibilis. Hic ponit sextam considerationem. Dicens in relativis considerandum est si genus et species ad plura secundum plures casus proprie si tunc genus non proprie ad equalia cum species non erit genus quod pro genere assignatum est. Et sicut si non secundum similes casus et equaliter hoc est tot modis quot casibus ipsa species ad aliud dicitur videtur genus dicitur non est genus nisi assignatum. Et hoc est in dono et datione quod genus tunc dicitur ei tunc alicuius ratione est quod datur et alicuius ratione est cui datur. Sic dicitur ad aliquid quod genus tunc dicitur. Et hoc datio quod genus tunc dicitur alicuius ratione est quod datur et alicuius ratione est cui datur. Quod datio generis est tunc patet quod tunc non omnis datio est sed est datio quodammodo irredibilis hoc est eius quod gratis datur cuius reddidit non expectatur. Datio autem quodammodo datio est sine sit gratuita siue sit reddiditio facta.

In aliquibus autem non accidit ad equalia dici. Nam duplum alicuius duplum superas autem et maius aliquo et secundum quid. Omne enim superas et maius aliquo et aliquid superat. Quare non sunt genera quod dicitur dupliciter eo quod non ad equalia species dicuntur aut non uniuersaliter ut ad equalia species et genus dicitur.

Hic ponit primam considerationem qua et non soluit dicens. In aliquibus non accidit ad equalia dici species sui generis. Nam duplum quod est species superat dicitur tunc secundum genus. Superas et maius aliquo dicitur et est secundum quid. Secundum aliquid in quo excedit siue superat. De enim superas et maius aliquo et aliquid superat. Proprie quod apparet quod non sit genera dupli quod dicitur. Non est consideratio predicta vera. Hac obiectio. Alibi soluit dicens quod duplum dicitur proprie ad excessum. Hoc est ad id quod excedit. Maius autem dicitur excedit sine proportionem superans autem indefinite ex parte excedentis. Et ideo secundum diuersa referuntur ad aliud. Consideratio vera est in his quod secundum idem proportionem in proportionem.

Uideatur autem si oppositum est oppositi generis. Ut si dupli multiplex et dimidij submultiplex. Quod est oppositum oppositi generis est. Si ergo ponat aliquis scias quod secundum oporerebit scibile quod secundum scibile est hoc non est. Hoc est omne scibile secundum scibile. Nam intelligibilium quodammodo scibilia quod non est secundum scibile scibile. Si autem hoc non nec sensus scientie.

Hic ponit septimam considerationem quod est ista in relative oppositum considerandum est si relative oppositum species non sit relative oppositum generis. Genus est male assignatum et sic bene est. Si multiplex assignaretur genus dupliciter bene est facta assignatio. Quod secundum multiplex est genus dimidij in talibus enim quod vere relata sunt. Quod oppositum generis est. Quod oppositum species si quod aliquis ponat sciam quod idem esse quod sensus. Hoc est quodammodo sensus ita quod sensus sit genus et sciam species oportere tunc in correlatis eorum quod scibile est quiddam scibile secundum genus hoc non est verum non enim scibile scibile est. Cuius generis utrumque se proprie dicitur. Quod autem scibile non sit scibile sic probatur. Quod intelligibilium hoc est intelligibilium quodammodo scibilia sunt quod non sit se scibilia. Proprie quod non est scibile generis ad scibile. Si autem hoc non est generis sequitur quod nec sensus erit generis scie. Positio autem per praxem fuit quod sensus est generis scie et quod scire sit sentire quodammodo.

Quoniam autem et eorum quod ad aliquid dicitur alia quod dem ex necessitate sunt in illis aut circa illa ad quod dicitur ut dispositio et habitus et mediocritas. In alio enim nullo possibile est esse que dicta sunt nisi in illis ad quod dicitur alia autem ex necessitate quod de in illis esse oportet ad quod dicitur. Locus tigit autem ut si scibile est in anima. Nihil enim prohibet sui sciam habere etiam non necesse autem possibile est esse in alio hac eandem. Alia vero non simpliciter pertingit in illis ad quod dicta sunt ut per trarium in contrario. Nec sciam in scibile nisi sit scibile anima vel homo. Considerare ergo oportet si quis in genere ponat quod homo est non homo ut si memoria mansionem scie dixerit. Omnis enim mansio in materia nec circa illud quare scie mansio in scia ergo memoria in scia quoniam mansio est scientie. Hoc autem non contingit. Memoria enim omnis in anima.

Hic ponit octauam considerationem et primo ponit trimembrem divisionem. Secundo ostendit illam valere ad probemata de simplici inherencia. Quo ad primum dicitur quod de numero eorum quod ad se inuicem referunt quodammodo sit ex necessitate sit in illis ut in subiecto ad quod dicitur. Alia autem sit circa ista ad quod dicitur non sit in illis ut in subiectis. Alia autem sit pertingit in illis esse aliqui ut in subiecto aliqui pertingit non esse illis. Et primo est ut habitus et dispositio et mediocritas virtutis quod impossibile est esse in alio quod in his ad quod sunt dicta. Est enim habitus habentis habitus et dispositio dispositi dispositio et mediocritas omnino in nobis et ideo id quod est in nobis est mensura medij virtutis et sic sunt in his ad quod dicitur. Alia vero quod sunt de tertio membro non necesse est esse in eo subiecto ad quod dicitur. Quia contingit quod scibiles scientia sunt in anima et tunc scibile est anima et sic scibile et scia sit in anima quod anima sui ipsius scientias habere potest non tunc scibile in anima sic relatum in suo correlatiuo. Hoc est in subiecto proprie et in alio est hoc est anima scias quod scibile non est in anima et tunc non erit scia in scibile ut in subiecto. Si in alio quod scibile et tunc scia est in anima quod tunc non est scibile. Alia vero quod sit de secundo membro simpliciter utrumque non pertingit in illis esse ut in subiecto ad quod dicitur ut per trarium dicitur ad suum per trarium et non est in illo quod contrarium non est in contrario ut in subiecto nec potest esse nec scientia potest esse in scibile nisi.

tm̄ fm̄ p̄m̄ modum p̄us dem̄. puta si scibile sit anima. vel homo sciens. Ista ergo trimēbri diuisione stante p̄siderandū est si aliquis ponat in ḡnie illud relatū hui⁹ te aliquo trium mēbroꝝ qd̄ non est hui⁹ in veritate. tūc interemptus est gen⁹. ⁊ non est gen⁹ qd̄ pro ḡnie est assignatū. Hui⁹ est ex^m si aliq̄s fm̄ gen⁹ dixerit memoriam eē māsiōnem. sic q̄ mansio gen⁹ sit memorie. eo q̄ sic dicit damascen⁹ memoria est māsiō scibilium sp̄z ⁊ reseruatō. Om̄is enī mansio p̄prie est i manēte siue in eo qd̄ manet. q̄ mansio nihil aliud est nisi mora manentē. ⁊ est māsiō circa illud qd̄ manet. Tūc enī mansio alicuius est vt manētis. p̄pter qd̄ etiam scie mansio est in scia sicut in subiecto. ergo memoria q̄ species est huius generis qd̄ ē mansio. erit in scientia. quia memoria p̄ definitionem ē mansio scientie. Hoc autem nō contigit q̄ memoria sit in scientia sicut in subiecto. Om̄is enī memoria ē in aia vt in subiecto. ergo mansio nō est gen⁹ memorie. Et p̄siderādum autē est q̄ māsiō p̄prie est manentē. ⁊ secūda ratio est genus ei⁹ in q̄ est māsiō manentē. sic etiā circumscriptio est etiā act⁹ circumscriptib⁹. ⁊ circumscripti. hoc autē in mansioe mag⁹ est euidēs. q̄ māsiō non est nisi conuata mora manentis in eo in quo manet.

Est autē qui dicitur est locus ⁊ ad accidēs cōis. nihil enī differt memorie genus māsiōnem dicere aut accidere confiteri ei hoc. Nā si quolibet modo est memoria mansio scientie. eadem aptabitur de ea ratio

Hic extendit p̄dictam consideratōnē ad p̄blema fm̄ p̄licis inirentie. volens q̄ p̄dictus locus siue p̄sideratō extendit se ad alia p̄blemata. Quia sunt duo q̄ non insūt eidem subiecto fm̄ p̄dicationem sequitur q̄ necnū eorum p̄dicabitur de alio. quē ad modū nec gen⁹ ei⁹. Quia in p̄posito nihil refert dicere memorie gen⁹ esse mansio. nem. aut q̄ accidit memorie māsiōnem esse ita q̄ isit si bi māsiō. Quia quolibet duoz mōꝝ memoria est māsiō scie siue vt gen⁹ siue accidens. Eadem ratio consideratōnis restructie aptabit. Quia iterimif qd̄ nō inē vt gen⁹ ⁊ ei⁹ qd̄ non inē si simpliciter qd̄ conuenit accidenti cui⁹ inesse est inesse.

Rursū si habitū in actū posuit aut actū in habitū. vt sensum motū p̄ corp⁹

Nā sensus habit⁹. ⁊ mot⁹ autē act⁹. sūt autem ⁊ si memoriam habitum cōtentiū opinionis dicit. Nam nulla memoria habit⁹ sed magis act⁹. Peccant autem ⁊ q̄ habituz in consequentem potentiam ordinant vt māsiōnem abstinentiam ire ⁊ fortitudinem ⁊ iustitiā timoz ⁊ lucroz. Nā fort⁹ ⁊ mit⁹ q̄ nō patit⁹ d̄. abstinēs at̄ q̄ patit⁹ ⁊ nō deducitur. fortasse igit⁹ seq̄t poñā vtrūq̄ tal⁹ vt si passus fuerit se nō deduci. s̄ tenere. si tū hoc ē. hūc quidē fortē. illū autem mitem esse. sed omnino nihil pati ab huiusmodi

Iste est scōs tractatus huius quarti. In quo phi

losofubus docet terminare p̄blema de genere non p̄traero ad materiaz naturalem siue moralem. Et p̄ponit p̄siderationes sumptas ab habitu actuz ⁊ potentia que sunt in anima. Est igitur p̄ma p̄sideratio de genere cōtracto ad materiam moralem ista. Si in assignando genus speciei assignato. habitum qui est species in actuz posuit vt in p̄prium gen⁹. aut eōuerso actū posuit in habitum vt in gen⁹ male assignauit genus ⁊ itelligit p̄ habitum actuz p̄m̄. ⁊ p̄ actuz. actū scdm̄. Ex^m est vt si q̄s sensum fm̄ habitum dixit eē motum p̄ corpus. talis male assignauit genus quia sensus est habit⁹ siue potentia habitualis naturali habitu p̄fecta. mot⁹ vero est actus vel opatio ⁊ sic sp̄s esset in ḡnie q̄litaris ⁊ gen⁹ in ḡnie actio. nis qd̄ eē non potest. Quia diuersoz ḡim̄ non s̄ balternatum positoz diuerse s̄ sp̄s ⁊ d̄ne. Et eodem mō peccauit si memoriam actum siue opardem dixit esse habituz potentium siue reseruatōm opinionis siue p̄ opinionē assignatoꝝ. nā nulla memoria habit⁹. sed mag⁹ act⁹. sic enī speciem q̄ est actus posuit in gen⁹ qd̄ est habit⁹. ⁊ sic genus qualitatis erit gen⁹ speciei q̄ est de p̄dicamento actōnis. ⁊ sequit idem icōueniens qd̄ p̄us cōtra scdm̄ regulam an̄p̄dicamentale. Quā dōn ē memoriā sp̄ eē actum ⁊ nō bitū fm̄. Albertū d̄z intelligi de memoria aie rōnal q̄ non potest esse potentia siue ps aie rationalis. s̄ est actus eius fm̄ p̄uersionem rationis vel intellectus ad ea que sunt in memoria q̄ est ps anime sensibilis. ⁊ hoc cōuersio est reminiscētie q̄ est aie rōnal act⁹. peccat autē s̄ peccato illi q̄ bitū id ē sp̄z q̄ d̄ habitum. ordināt in p̄ntez potentiam sicut in genus male in hoc genus assignātes sicut qui mansuetudinē tanq̄ speciem assignatam ordinant in abstinentiam ire. sicut gen⁹. cum non sit genus. s̄ consequens ad genus eius. ⁊ peccant similiter qui dicunt fortitudinem esse abstinentiam supfluoz timoz. ⁊ iustitiam abstinentiam lucroz q̄ sunt minus accipere in dampnis. ⁊ plus in lucris. hoc enī vt dicit philosophus in quito ethicoꝝ consequuntur fortitudinem ⁊ iustitiam ⁊ non sunt quid te ratione istarum virtutum sicut ge⁹. ⁊ ideo philosophus in libro rebonis laudabilibus diffinguit consequentia a virtutibus ⁊ opibus virtutū. p̄batio autem eorum q̄ dicta sunt in exemplis est q̄ fortis mitis est qui non patitur. ⁊ ideo abstinentia ire ⁊ passionis consequuntur fortem vt p̄prium accidēs. Abstinentia autem est q̄ est continens vt in septimo ethicoꝝ vocat⁹ q̄ patitur ⁊ sentit illicitas passiones. sed non reducitur a mente. ⁊ mensura recta p̄ vim passionis. p̄pter qd̄ abstinentia siue p̄tinēs ab ira nō est gen⁹ mit⁹ ⁊ fort⁹. mitem est qui neq̄ sua ira aliquē puocat. neq̄ aliena ira puocat. fort⁹ nō ē q̄ nō sentit p̄cula p̄fectōne vtrū. Iust⁹ est quem non mouēt illicita lucra. Continēs siue abstinentia in omnibus his est qui sentit qd̄em patiēdo mitum. sed passionibus non reducitur a dictamine recte rationis ⁊ mensura. p̄pter qd̄ tal⁹ abstinentia siue p̄tinētia ab actuz nō a passione ip̄fecta vtrū a p̄bo vocatur. ⁊ q̄ sit ip̄fecta non habendo modum virtutis i s̄ q̄ ip̄o gaureat abstinentia. tamen generalis est membrorum continētia ab omnibus illatis ne in illicitum prumpat. et sic a meta mentis in concupiscentie ⁊ passionis alterius actum. ⁊ p̄pter hoc forte sequitur potentia siue facultas talis vtrunq̄ dictozum scilicet mitem ⁊ fortē. vt seq̄ si passa fuerit motu passiois ad illicitū mouēt q̄ si reducatur. s̄ teneat se ⁊ mēbra. ne p̄ficiat i ope illicito qd̄ patit.

Quartus liber

In concupiscendo et sic abstineat vel concupiscentia habeat nec tñ ppe hac continentia. b est q abstinencia ire vt timo ris inest huic q qui est mit vel fortis. vt gen' sp'ei. r id nō seqtur abstinente timor fortē esse. r abstinente esse mitē. sed potius illum esse fortem r mitem q nihil patitur ab hmoi timoris vel ire passionibus.

Aliquoties autē qd sequit quolibet mō. vt gen' ponit vt tristitia ire. r opinionē si dei. vtraq; em p dicta sequunt qdē quodam modo assignatas species. neutru aut eoruz gen' est. Nā qui irascitur tristat priore in eo tristitia facta. nō em ira tristitie s; tristitia ire est causa. quare simplr ira nō est tristitia fm hoc aut neq; fides opinio. Contigit ei eādes opinionē credentē r nō credētē habere. Nō ptingeret autē b. si fides eēt species opinionis nō em ptingit idē amplius pmanere si quid ex spē oīno pmutati sit. quēadmodū nec idē aīal qñq; hominē eē qñq; nō. Si at quis dicat opinātes ex necessitate credētē de equalib' opinio r fides dicet. quare nec sic erit gen'.

De pluribus em oportet dici genus.

Hic ponit aliā p̄siderationē dicens q quidā ponit id q quolibet mō seqtur ad aliud iconuertibilr. fm p̄nam rationis ita q isto posito aliud seqtur ex isto quīs pcedat fm causaz temp' vt genus r taliter peccāt. qui ponunt tristitia genus ire esse. r opinionē genus fidei. vtraq; ei ista sequuntur quodā modo cōsequētē assignatas spēs iram scilicet r fidem. neutz tñ boz est genus eius ad qd sequit. Cuius causa est. q; i eo qui irascitur quidez p̄us fm cām. et temp' facta est tristitia. q est sibi causa ire. et non est ira causa tristitie. b eoduerso tristitia est cā ire. ge nus em est cā natura spēi. ppter qd simplicitē vt quid et gen' ira nō est tristitia. r fm eandem rationem neq; fi res est opinio recta. vt opinio sit genus fidei. Cui p̄ba tio est. q; aliquis potest credere non credere eadem o pinione manente. q; impossibile est aliquid remanere. s; genus facta transmutatione fm speciem. Si quis vō dicat q contingit omnem opinantem ex necessitate esse credentem. tunc seqtur q de equalibus diceretur opi nio r fides. et sic opinio non erit genus fidei. q; genus semp debet p̄dicari de pluribus q; species.

Uidēdū autē r si in aliquo eodē nata st; v traq; fieri in quo ei spēs r gen' vt i quo al bū r color. r i quo grāmatica r disciplina. Si ergo verecūdia timorē dō. aut irā tristitiam. nō accidet i eodē spēz r gen' esse. Nā vere cūdia quidē in rationali. timor at i aiositate tristitia at i concupiscibili. In hoc em r volun tas. ira at i aiositate. quare nō st; gna. q affig nata st;. eo q nō i eisd' spēs nata sūt fieri. Si mlti at r si amicitia i concupiscibili nō erit vo lūtas. oīs ei volūtas i rōnali. vtil' at h loc' r ad accūs r cui accidit quare nisi in eodē vide atur palam qm non accidit.

Hic p̄pat gen' r spēm ad sbiectum eoz. r est p̄side ratio ista. si spēs aliq in moralibus insit aīe fm aliquas potentia. r gen' non insit fm eandem potētiā interimitur gen'. r non ē bñ assignatū. vidēdū etiā p̄ inducra si i a liq sit species in quo non potest esse genus. vt in sbiecto. q; si sic iterimēdum est gen'. q; spēs r gen' semp st; in eodē. vt i eodē in quo ē albū qd est spēs. est color q est ge nus. r i eodē in quo est grāmatica vt i sbiecto in eod' r fm idem ē disciplina siue scia. si vero aliq; verecūdiam vt spēm dicat eē timorē ita q verecūdia spēs sit. r gen' ei' re eo essentialr p̄dicatur sit timor. b nā vt spēm dicat eē tristitiam vt genus. accidit q non i eodē r fm idem ē genus r species. r sic constat q male assignauit. Quia verecūdia non est in aīa nisi in rationali. p̄ qd dicit Auicenna. q; p̄mū signū rationis est verecūdia. quare nullū re brutū aīalibus verecūdatur. timor autē q; ē fuga cordis fm sytolem est in anima fm aiositate id est fm potentiam irascibile q animositate mouet. q; i illa ē au dacia q timorē est p̄traria. Similiter est de tristitia r ira q; tristitia q est p̄stricō cordis ex absentia delectatōis. r p̄ntia p̄trarij. est i concupiscibili. in qua etiā est voluptas siue delectatio siue gaudium. ira autē est i anima fm aiositatem. ppter qd non st; genera timor r tristitia verecū dier ire. q sunt assignata pro generib'. eo q nō eisdem r fm eandē potentiam nata sunt fieri in aīa cum specieb' assignatis. Sicut aut peccat quis si amicitia posuerit i cō cupiscibili. q; tunc amicitia non erit volūtas qdaz fm p̄ dicatōz generis de specie. Quis em volūtas rationali inest anime. r sic spēs r gen' nō st; fm idem. Ut ille at est iste loc' nō tñ ad gen'. b etiā ad accūs p̄patus ad sbiec tū cui accidit. Quia bñ seqtur si non inest fm idem. q simpliciter nō inest. r simpliciter inest vel non inest i ac cidente determinatur.

Circa istā p̄siderationē est dubiū.

Quō p̄ negat timorē gen' iracūdie cū tñ damascen' r oēs alij ponāt ipz gen'. So' Albrī timorē gen' r nō est gen' q; accipit equo ce. Uno' est fuga turpis. r sic dē damas cenus. verecūdia est timor in turpi p̄trator r sic ponitur gen'. Alio' est fuga piculi nō q; est fuga cordis i piculo r sic nō est genus iracūdie. r sic itelligitur dictum p̄bi.

Rursum si fm quid species dictum gen' p̄cipat. nō em videt fm quid p̄cipari ge nus. Nā non est hō fm quid aīmal. neq; fm quid grāmatica disciplina. Similiter autē r in alijs. Considerādū ergo si in aliquibus fm quid p̄cipat genus. vt si aīal. vel q; sen sibile. vt q visibile dicat. Nā s; quid sensibile. vt visibile. Sed; cor' p̄ ei sensibile l' visibile. s; aīam aut non. Quare nō erit genus sensu bile vel visibile animalis.

Hic pot' aliā p̄siderationē respiciēdo ad spēs naturales. Dices. si spēs s; quid p̄cipet gen'. male ē gen' assignatū. q; gen' s; tota eēntia est i qualibz spē. idē exis ill' eēnalr. r sic hō non est fm quid animal. nec grāmatica s; quid disciplina. Similiter est in alijs speciebus p̄cipantib' sua genera. Considerandum ergo est in quibus specieb' fm quid r non fm totum p̄cipatur genus. cuius ē q;.

Topicor

vt aial dicitur visibile vel sensibile fm genus. nā nō nisi fm quid siue fm prem aial sensibile vl visibile dicitur. Quia fm corpus solum est sensibile vl visibile aial. r nō hz totum. quo aial est aial. r iō sensibile vel visibile nō ē gen?

Laret em̄ qñq; r totū in partē ponentes vt aial corpus sensibile. nullo em̄ modo ps de toto p̄dicatur. quare non erit corpus genus animalis eo q; ps est

Hic p̄bs ponit aliā p̄siderationē dicens q; ponit p̄ez integram esse gen? sui totū male ponit. id est q; p̄tē in nū significatē p̄te integram esse gen? termini significatū totū integrale male ponit sicut patet de his q; ponunt aial eē corpus sensibile. nullo ei modo ps de toto p̄dicat. siue de sp̄e. p̄ qd corpus non est gen? aial. eo q; est ps material. Hoc tñ qd dicitur est nō est intelligendū de corpe abstracto ab h̄ vel illo. qd ponitur a porphirio immediate s̄ subnā. h̄ de corpe p̄ticulari qd sentitur.

Videndū autē si quid vitupabiliū aut fugiendū i potentiā aut possibile posuit vt sophistā vel detractore vl latrone eum q; valet latenter extranea furari. Nemo em̄ p̄dictorū in eo q; possit aliquid horū talis dicitur. potest eiz deus r studiosus praua agere h̄ non sunt hmōi. Nā oēs prauū fm appetitū dicūt.

Hic p̄sequens p̄bs ponit p̄siderationes inspiciendo naturalia cū moralibus. Prima est quis dicat potentia vel possibile eē genus vitupabiliū r fugiendū aliquid male ponit. q; potentia agendi vitupabile nō est vitupabile. nec de vitupabili essentialit̄ p̄dicat vt genus. sicut sophistā detractore l latrone dices qui v; h̄ est p̄tē latenter extranea furari peccat. nō dicitur p̄dicti tales q; h̄te potentia aliquid talium faciendū. h̄ potē ab actu. Quia a potentia q; ante actū est r non p̄iuncta actui non necario aliquis bonus vel malus in aliquo opabili dicitur. h̄ potius ab actu vt dicitur nono metaphysice. Et huius ratio est quia si a potentia apandi diceretur aliquis vitupabilis vt a potentia furandi vel retrahendi fur vl detractor tunc deus r studiosus possent dici tales. quia potentiam habent qd tñ falsum est. q; omnes dicuntur prauū fm appetitū actuale p̄uitatis. r non fm potentiaz faciendū p̄uitatem. r sic dicimus sophistam q; recipit in verbis detractorem zurratorem ad alicuius infamā latrone autē q; vias obsidet. r furem a furuo p u i fine qd idem est qd obscuro r est grecū licet erronee p̄munic fur dicatur a furuo p n. Studiosus h̄z aliā expōnē vocat hic deus h̄z rehnitōez reoz. q; nihil p̄uū velle p̄t. q; p̄uū velle est ipotentia. nō at potentia. studiosus at dicit q; imobilitate sue honestatis nihil p̄uū vult fm actum. potest tamen praua agere eo q; omne creatum fm damascenū ē mutabile fm electionem r voluntatem.

Amplius omnis potestas eoz est q; sunt eligenda. Nam prauoz potestates eligende eo q; deum aliquē studiosū habere eas dicimus. Possunt ei praua agere. Quare nullius vitupabilis erit potestas. Si autē non accidet vitupabiliū quid eligendum esse.

erit em̄ qdam potestas vitupabilis

Hic ponit scdm p̄siderationē p̄orem p̄firmatē dicens si quis ponat posse vel potestatem gen? alicuius eligibilis male assignatum est. Quia omnis potestas siue facultas aliquid faciendū est de numero eoz q; sunt eligenda eo q; potestas benefaciendū r malefaciendū est eadem numero in radicali p̄ncipio rationis. quia p̄ h̄ differt ratio a natura vt dicitur scdm peribermenas. quia potētia rationalis potest ad opposita. naturalis vero non h̄mō potestates eligendi p̄ua eligende sunt non in h̄tū p̄uoz sed fm q; sunt de p̄fectione potestatis agendi in rationali natura. sic em̄ dicit studiosi p̄ua agere possunt. h̄ est tales habent potestates q̄bus aliqui possunt agere praua. h̄ em̄ est de p̄mendatione boni q; benefaciat non q; necessitate sed cum possit p̄ua agere. Cū potestas p̄ue agendū signum est in bonis q; libere agūt bonum. r sic s̄ p̄mendabiles potestates ille eo q; agunt bona. Peccat ergo illi q; aliquid actu vitupabiliū vt sp̄em in potestate faciendū tanq; in genus ponunt. p̄ter qd nullius h̄z actum r speciem vitupabilis erit potestas faciendū illud genus.

Alia at ratio qua confirmat qd dictum est. reducēs ad impossibile est ista. q; si non dicatur eo modo quo dictum est sed q; potestas faciendū aliquid sit genus alicuius fm actum r sp̄em vitupabilis. tunc sequit̄ quiddam vitupabiliū esse eligendū. q; potestas faciendū est eligenda. ergo potestas faciendū erit fm h̄ vitupabiliū. q; gen? qd ē vitupabile vl r h̄z totū abitū siue cōitātē vitupabile.

Et si quid p̄ter se honorabiliū vl eligibiliū i potestatem vel possibile l effectū posuit. Nam oīs potestas r omne possibile l effectū p̄ter aliud eligendum.

Hic p̄bs ponit aliā p̄siderationē dicens q; idē peccatū accidit si quis posuerit potentia inē passibilitatē p̄ genere p̄ se honorabilis male ponit. p̄ter h̄. q; omnis potestas vel possibile vl effectū ordinat ad aliquid. puta ad actum. sed p̄ se honorabile ad nihil ordinatur. r sic qd est eligibile p̄ter aliud non potest esse genus eius qd est p̄ter se eligibile vel honorabile.

Aut si quid eoz q; sunt in duobus generibus vel pluribus in altero posuit. Quodā ei non est in vnū genus ponere. vt seductore r detractore. Neq; ei q; appetitū impossibilia ipotes at neq; q; potest. nō appetens autē detractor vel seductor est. sed q; hec vtraq; habet. Quare non ponendum in vnum genus. sed in vtraq; que dicta sunt.

Hic p̄bs ponit aliā p̄siderationē dicens si aliqd i moralib; p̄cipue i duob; p̄tib; q̄ib; ponat in cōueniens ē q; vnū illoz ponat p̄ gne. r q; si sibi assignet vnū ge? simpl; mala ē assigna. q; tal; p̄fectio i duob; p̄sistit. Ex. h̄ vt seductor r detractor dicunt q; talia mala p̄t. r appetitū. vnū potēs n̄ appetēs. appetēs n̄ potēs n̄ de seductor l detractor. eo q; ad rōes illoz p̄tinz actus volūtatis r potentia executiua. r ergo p̄o genere non est ponendum alterum illozū scilicet vel potentia vel appetitū. sed vtrumq; hoc est potestas cum actu appetitus cōiuncta. Exista nihilomin; cōsideratione nō seq̄ q; p̄bs

Quartus liber

intēdar dicere vñū eē in dīnerf gñib' nō s'balēnaci possit
s' solū q' duo s'cā itēgrat vñū gen' r' circūloquūf ipm r'
nō est illō ponēdum in altero illoz sicut in genere.

Amplius aliquoties ecōtrario gen' quid
vt dīam aut vt gen' assignat in stuporē su-
pabūdantiā admiratōis r' fidē vehemētiāz
opiniōis. Nā neqz supabūdantiā neqz vehe-
mētia gen' s' dīā videt ei stupor admiratō
eē supabūdās r' fides opio vehemēs qua
re ge' admiratio r' opio supabūdantiā āt r' ve-
hemētia dīā. Ampli' si q's supabūdantiā r' ve-
hemētia vt gñā assignet iaiata fidē faciet r'
stupēfaciet. Hā cuiuscūqz vehemētia ē r' sup-
abūdantiā ē ad est illi cui' est supabūdantiā si g'
stupor supabūdantiā ē admiratōis ad erit ad-
miratiōis quare admiratiō stupēfaciet. s'lr
aut r' fides opiniōi ad erit si quidē vehemē-
tia opiniōis est quare opiniō fidem faciet
Hic p' totet terminare pblemata q' ex opatione ad dīāz
r' p' p'it p'ideratōes sumptas ex opatione gl' ad dīā
absolute Quaz p'ma ē. Si dīā ponatur p' gñe aut ecō-
tra genus pro dīā gen' est male assignatum. Ex' est si
quis volēs definire stuporē tanqz spēm ponat supabūdā-
tiā admiratōis. s' est q' stupor p' r' finitōnez q' est ex gñe
r' dīā est supabūdantiā admiratōis. tūc em supabun-
tia in recto p'dicatur de stupore tanqz genus r' admiratō
in obliq' tanqz dīā. iam est ecōtra q' stupor est admira-
tio supabūdantiā ita q' admiratiō sit genus. Quia stu-
por vt inquit Albert' est admiratiō que sui abundantia r'
magnitudine cor facit insensibile ad agnoscenduz q' lita-
tes sensibiles r' ei' qd' admirat' si est sensibile est mēbruz
stupidiū ad h' q' a sensibilib' p'mutet ad cognitōez q' lita-
sensibil'. S'itē ex' est si aliq's dicit definiedo fidē gen' r'
differētiā cam eē vehemētiā opiniōis. q' sit pot' opio ve-
hemēs ita q' opio sit gen' r' vehemēs dīā. nā neqz vehemē-
tia neqz supabūdantiā p't esse gen' stuporis r' fidei. s' dif-
ferētiē sunt supabūdantiā quidē cū admiratiōne stu-
porē p'stituens r' vehemētia cum opiniōe fidem. vide-
tur em stupor esse admiratiō supabūdantiā r' finitōe da-
ta p' gen' r' dīā. r' b' modo dicit fides opiniō vehemēs
p' qd' gen' v' r' q' est admiratiō supabūdantiā vero ei'
vehemētia dīā. g' male assignatū est gen' qd' nō est gen'
s' dīā. Et p' istud rōne Quia si quis dixerit supabūdantiā
r' vehemētiā gñā tūc seq' q' iaiata fidē faciet hūdo fidem
r' stupēbit stuporē hūdo inaiata. qd' tūc est ipossibile. Seq'
la. pbat Quia id cui' est supabūdantiā r' id cui' est vehemē-
tia tendiabit ab illi. si ig' stupor ē supabūdantiā tanqz
gen' r' ad est illi cui' est tūc seq' q' admiratiō stupēbit
q' stupor est supabūdantiā admiratōis. r' tūc admira' res
est inaiata. S'lr q' fides sit vehemētia falsuz ē p' eandem
rōem q' seq' q' opiniō faciet fidem. Seq'la p' q' si fi-
des dicatur vehemētia tanqz genus. sic illa fidei tunc cū
illa ad est ei cuius est. et ipsa est opiniōis p' hypothēsim
aduersariōz. ergo opio faciet fidem vel habet fidem h'
autem est ipossibile q' opiniō res inanimata est cui
non conuenit habere fidem

Amplius accidet si assignatū vehemētiāz

vehemēte dicere r' supabūdantiā supabūdā-
re. Est em fides vehemēs. si ergo fides ē ve-
hemētia. erit vehemēs vehemētia. similē r'
stupor est supabūdās. si ergo stupor ē supar-
būdantiā. supabūdāns supabūdantiā erit. nō
videtur aut neutz illoz quēadmodū nec dīf-
ciplina disciplinatum. nec motus mobilē
Hic p' infert aliud incōueniēs q' seq' q' b' q' dīā p'at
pro gñe q' sic i' exemplis p'dict' seq' vehemētiā esse vehe-
mentē p' tendiatiōem sui p'p'ia seipā. r' supabūdantiāz dī-
cere supabūdāte. Quia fides est vehemēs. r' ex hypote-
si vehemētia est gen' fidei. s' si fides ē vehemētia r' fides
vehemēs seq' q' vehemētia sit vehemēs. S'lr eadez ra-
tione si stupor est supabūdantiā seq' q' supabūdantiā
sit supabūdāns. q' si stupor sit supabūdantiā sic gen'
r' stupor est supabūdās. seq' q' supabūdantiā est sup-
abūdās. Hoc autē non videt esse verū. neutz em istoz
bū dē q' idem nō tendiat seipm quēadmodū nec i' dīfci-
plinis tendiatiue dē disciplina disciplinata. neqz motus
tendiatiue a seipō dē mobil'. Q' autē aliqū tendiat a seipō
vt vnitas dē vna s'm diuersa fieri dē. Quia vnitas acci-
pit vno vt dīfco ent'. Alio' vt ens quoddā. Si s'mo mō
accipiat tūc tendiat vnitatem acceptā. S'cō' in g'tum
est ens. sic autē non p't esse in p'dict' q' s' supabūdantiā
r' vehemētia. q' si accipiat pro gñib' nō p't esse dīfcoes en-
tis. peccat ig' q' gen' pro dīā accipiūt ecōtra. sic fides
nō est vehemētia s' opio vehemēs. q' gen' est quid sp' et
dīā quale cōtiale qd' cū gñe sp'z p'stituit q' f' qualequid.

Quz aut peccant r' passiones in gen' pas-
sum ponētes. vt q' cūqz immortalitatem vitam
sempiternā dicunt esse. passio em vite r' ca-
sus immortalitas videtur esse. Qm aut veruz
est qd' dicitur. palā fiet si quis pcedat ex mor-
tali aliqū fieri immortalē. Nullus em dicit a-
liā qū cū vitā sumere. sed casuz aliqūz vel
passionē huic eidem adgenerari. quare non
est genus vita immortalitatis.

Hic ponit duas p'ideratōes ex pte passionis p'pate ad
suum subiectuz. Prima est q' assignat subiectuz esse genus
passionis sue peccat' male assignat gen' r' rebz passio ac-
cipi generalr pro omni accite subiecti siue fuerit p'uer-
tile siue nō p'ueribile. Ex' huius est. vt q' immortalitatz
dicunt eē vitā cōnaz siue sempiternā. q' sempiternū idē ē
q' sp' cōnū. Immortalitas em casuz b' est accit' vite cōne ē
Et h' p' q' si quis pcedat ex mortali aliqū factuz immor-
talem. null' talē sic immortalē factū dicit aliā vitā s' spēm
sumere. s' dicit eū casuz aliqū vite accitē b' ē. l' accepisse. l'
dicit aliqū passionē vite huic eidē adg'nari que ē vita cō-
tinuitas. quare vita nō est gen' immortal'. quia si immortal'
esset dē r' nō passio vite eterne tunc aliā faceret vitam.
r' non alteram tantum.

Rursū si passionē ē passio illi' dicit eē
gen' vt vetū aerē motū. mag' mor' aer' vē-
t' Hā idē aer pmanz r' qū mouetur r' qū non
mouetur. quare non est omnino aer ventus
esset em non moto aerē ventus. Si qdē idēz
B ij

aer pmanet queadmodum erat ventus. Si
militer autem et in alijs huiusmodi. si ergo et
hoc oportet pcedere. qm aer mobilis est ve-
tus. sed nunq̄ de omnibus huiusmodi est as-
signatum. de quibus non vtz est genus. s; in-
q̄stum vere pdicat assignatū genus. Nam
in quibusdam non videtur vtz esse vt in luto
in niue. nā niue dicunt esse aquā coagulataz.
lutum autē terrā humido tpatam. ē aut neq̄
nix aqua. neq̄ lutum terra. Quare neutꝝ as-
signatoꝝ genēꝝ erit genus. oportet em̄ ge-
vtx esse semp de omnibus speciebus. similis
aut neq̄ vinū aqua est putrefacta sicut empe-
docles dixit putrefactam in ligno aquā. Nā
simpliciter non est aqua

Hic ponit scđam considerationē q̄ est ista. si quis po-
suerit passionē generis alicuius. p genere eius cuius est
passio. male assignat gen⁹. Cuius est exemplū vt quidaz
refinientes ventū dicunt eū esse aerē mobilem. et est ex-
te pōne democriti q̄ dixit motus aeris ventus est. qz eēn-
tia venti non est nisi motus aeris. magis aut puenient
diceretur motus aeris est ventus. Quia ventus est pas-
sio aeris mobilis. et non eōtra. quia aer pmanens idēz
in substantia quāz mouetur et non mouetur. et ideo nullū
amittit esse substantiale quā mouetur et quā non mouetur.
igitur nullo modo vent⁹ est aer fm̄ generis pdicationēz
si em̄ ventus esset aer fm̄ genus eius. cū gen⁹ sit substan-
tiale pdicatū speciei oportet qz etiā aere non moto sit
ventus. quia ipso non moto adhuc aer est aer. Similit̄
aut est in omnibus alijs in quib⁹ passio generis ponit. p
genere. Si at quis velit dicere ventū non motū aeris. s;
aerem motū. adhuc nō recte diceret quia nō est vtz aer.
Cū nō vere dici p̄t aer mobilis ē vent⁹. p̄t nihilominus
pdicari ventus de aere mobili. sed non sic gen⁹ s; sic pas-
sio ē effect⁹. Si igit̄ oꝝ pcedere qm̄ vtz ē aer mobil̄ tū
nūq̄ p̄t pcedi vtz de oib⁹ de qb⁹ nō est vtz dicere gen⁹. sed
solū inq̄stū vere pdicat assignatū gen⁹. s; qm̄ materia ē p-
manēs in materiato. sic ferz i cultello qz tūc vere dici p̄t b-
ferz ē cultell⁹. In quibusdā aut nō videt vtz eē in qb⁹ est
materia trāsiliens vt i luto et niue in qb⁹ est materia trās-
siens. Quia niue dicit eē aquā congelatā frigido. et nō
seq̄tur ergo nix ē aqua. quia trāsiliuit i niue aqua ad ma-
teriam q̄ pprio termino terminabilis est. s; nō seq̄t qz lu-
tum est terra ppter qd̄ neutꝝ loꝝ assignatoꝝ est gen⁹ fm̄
verā ḡrationē. Oportet em̄ vtz gen⁹ sp̄ pdicari de specie
cū sit pdicatū eēnale de rōne sp̄i exis. et sic sp̄ oꝝ vnū esse
pdicatū de oib⁹ suis sp̄b⁹. Sicut at̄ eadē rōne neq̄ vi-
nū est aqua putrefacta i ligno vit⁹. sic dixit empedocles.
qz vinū simplr sine additōne sumptum non est aqua

Ampli⁹ si oino qd̄ assignatū ē nullū ē ge-
maifestū ei qm̄ neq̄ eius qd̄ dcm̄ ē. Cōsider-
radū at̄ ex eo qz nihil d̄rnt sp̄ q̄ p̄cipiāt as-
signatū gen⁹ vt alba nihil d̄rnt sp̄ ip̄a a seini-
lice ois at̄ generis sunt species differentes.
quare nullius erit album genus

Hic p̄ba d̄rnt vocet p̄siderare genus non h̄tractuz ad
materiam moralem vel naturalem. sed gen⁹ non cōtra-
ctū qd̄ vtriq̄ materie cōmune est. Et ponit aliquas con-
siderationes. Prima est. Si illud qd̄ assignatū est p ge-
nere omnino hoc est vtz nullū est gen⁹. qz ex hoc seq̄tur qz
huius qd̄ ppositū est non est gen⁹. Qd̄ at̄ omnino nō est
gen⁹ nec gen⁹ morale. nec naturale p̄sideranduz ē ex eo qz
illa de quib⁹ pdicat nō d̄rnt sp̄. Omnes ei sp̄s ḡ d̄rnt dif-
ferre sp̄. et nō n̄mero tū. pp̄t qd̄ albū nullū erit ge-
qz al-
bū nō nisi d̄ alb̄ p̄. et alba i eo qz alba a seini-
lice sp̄ n̄ d̄rnt

Rursuz si qd̄ oia seq̄t gen⁹ vt d̄rām dicit-
pla ei sunt q̄ oia sequūt. vt ens et vnū eoz s; s;
q̄ oia sequūt. Si ḡ ens gen⁹ assignerim⁹ pa-
lā qm̄ oim̄ erit gen⁹ eo qz pdicat de eis. De
nullo em̄ gen⁹ nisi de specieb⁹ pdicat. quare
et vnū sp̄s ent⁹ erit. accidit ḡ de oib⁹ de qui-
bus gen⁹ pdicat et sp̄m̄ pdicari. eo qz ens et
vnū de oib⁹ simplr pdicat. oꝝ at̄ sp̄s de pau-
ciorib⁹ pdicari. si at̄ qd̄ oia seq̄t d̄rām dicit-
palā. qm̄ de eolib⁹ l̄ de plib⁹ d̄rām ḡ ge-
dicet Nā sit gen⁹ oia seq̄t de eolib⁹. Si vō n̄ oia
seq̄t ge-
de plib⁹ d̄rām dicitur qz genus

Hic ponit scđam p̄sideratōz dices si illud assignet pro-
ḡne d̄rām qd̄ oino seq̄t gen⁹ ē male assignatū. et sicut d̄rām
Et p̄ p̄z de ḡne. qz tale pdicabit de oib⁹. et sic erit oib⁹ ge-
quia vō ge-
nullo pdicat nisi de sp̄b⁹. seq̄t qz ens erit
et gen⁹ vnū. qz de vno pdicat. et sic p̄t gen⁹ et sp̄s de eā
mult̄ pdicari. qz vnū qz ē trāscedēs de oib⁹ ill̄ pdicat de
qb⁹ ens nūc sp̄s d̄z pdicari de pauciorib⁹ qz gen⁹. Nō p̄t
et trāscedēs eē d̄rām qz tūc d̄rām de plib⁹ l̄ eolib⁹ cū ḡne cē-
qd̄ itez icouiens ē ex q̄ tūc nō coartaret ḡ cōmunitatem

Ampli⁹ i subcā sp̄ assignatū ge-
bū i niue. quare palam gen⁹ non erit gen⁹. de
subiecta em̄ specie tantū genus dicitur

Hic ponit etiā p̄sideratōz q̄ est ista si aliqd̄ assignat esse
gen⁹ alie sp̄i vidēdū ē si ip̄s pdicet de sp̄ illa i qd̄ l̄ istē sibi
vt accis. et si nō pdicat in quid de specie non est genus
qd̄ p genere est assignatum.

Consideranduz autē si n̄ vnū cū sit ge-
sp̄i. nā de oib⁹ sp̄b⁹ genus vnū oice dicitur

Hic ponit vltimā p̄sideratōz dices si aliqd̄ assignat esse
alie sp̄i vidēdū ē si illud p̄ vnū oice de illo. et si nō male
ē ge-
assignatū. qz ge-
vnū oice p̄t de oib⁹ suis speciebus

Ampli⁹ qm̄ ex̄ter sp̄i et ḡni. p̄rio qd̄ meli-
us ē p̄rio. i. p̄i. ge-
poit. accidit ei reliquū i
reliquo eē. eo qz p̄ria i p̄rijs ḡnib⁹. quare qd̄
melius est in peiori erit. videtur em̄ melior
et genus melius esse

Hic docet iterimere. p̄blēa ḡ p̄pado duo ad duo. Et est
p̄ma p̄sidera-
ista si tā ḡni qz sp̄i ē aliqd̄ p̄riū. ita qz p̄ria
illa p̄p̄t s; meli⁹ et p̄i. tūc si p̄riū meli⁹ ex vna pte nō po-
nat s; p̄rio meliori ex alia pte. p̄blēa ḡl̄ interimēduz
quia tunc accideret meliorem speciem poni s; p̄iori ḡne
modo melioris speciei genus etiam debet esse melius. et

Quartus liber

Ad hanc intelligi te moralibus ubi vix est qd bonū ma-
lum non sunt in genere sed aliorū genera

Et si eodem similiter ad vtraq se habēte
in peius et non in melius genus posuit. vt a/
nimā qd motum aut mobile. Similiter ei ea
dem stabilis et mobilis videt eē. Quare si me-
lius statio in hoc oportet genus ponere

Hic patet vna speciem ad duo gna. Et e consideratō si
aliqua species equaliter se habeat ad duo genera. quoz
vnu est peius et alter melius. si ponat in priorē non i me-
liori genē est male assignatū. Exemplum est vt si quis
dixerit animā quid motū vel aliqd mobile tanq in ge-
nere cū anima etiā sit stabilis siue immortalis. et equalit
se beat ad motū qd tūc cū qd melior sit motu si pōat
aiā i gne se mouēt. male ge assignēt. Sz forte diceret
quies puatio est motus igitur melius esset ponere aiā
in genere motus qd est habitus qd quietis. Ad qd rīdet
Albertus qd quies siue statio dupliciter dicitur. Vno
vt puatio motus. sic consideratur fm essentiam et est pu-
tio sicut motus habitus. Alio modo accipitur vt finis in
quo qd fat motor a mouendo. et mobile a motu. et sic qd
es nō est puatio. sed pfectio mobilis intēta a mouēte. et qd
es ē melior motu aiaz meli ē qd fecerē qd moueri a sepa

Amplius ex magis et minus. Destruenti
quidem si genus suscipit magis et min⁹. spe-
cies aut non suscipit neq ipsa neq qd f3 ip-
sam dicitur. vt si virtus suscipit magis et mi-
nus. et iustitia et iustus. Dicitur em iustior alē
altero. Si ergo assignatum quidem genus
suscipit magis. species at non suscipit. neq
ipsa neq qd fm ipsam dicitur. non erit ge-
nus qd assignatum est.

Hic pbs ponit considerationē qd sumitur ex magis et mi-
nus. Et est ista volens pblema generis destruere. pside-
rare d3 si gen⁹ suscipiat magis et minus. et non spēs q sup-
ponitur generi. neq fm seipsam hoc est in abstracto neq
q in denominatiuo id est in concreto accepta tūc ei ma-
nifestum est q non est gen⁹ qd p genere assignatum est.
Exemplum est si virtus q est genus suscipit magis et mi-
nus. tunc etiam species eius q est iustitia. et etiā qd deno-
minat ab ipsa. vt iustus suscipit magis et minus. qz in de-
nominatiuo est magis et minus. et non in abstracto. Di-
citur em vnus altero iustior. Si vero species non susci-
peret magis et minus non erit genus speciei qd assigna-
tum est pro genere

Rursum si qd mag⁹ vel similiter. videtur
non est genus. palā qm nec qd assignatū est.
vtilis aut hic locus in talibus maxime in q/
bus pla videt d spē i eo q qd ē pdicata. si nō
determinatū sit. neq b mōi drē qle eoz. gen⁹.
vt de ira et tristitia et opio i eo qd qd ē pdica-
ri videt. Dicitur at ei ira et opia et examiasse
Ead at consideratio i spē ad aliqd aliud opā
ti. Nā si quod mag⁹ aut silr videt eē i assigno
gūe. nō ē i gūe. palā qm neq assignata spēs erit
in gūe. Sz iterum. quē ad modū dcm ē vt dū

Hic pbs docet terminare pblema p locū a maiore et
a simili. dicens si inter duo genera ppata ad vna spēs
qd magis videtur esse gen⁹. et equaliter siue silr videtur
esse genus. non est gen⁹. manifestū est q neq ppositū qd
assignatum est. p genere qd minus videtur esse genus ē
genus. Et pcpue iste locus vtilis est in his i quib⁹ pla
vident pdicari in quid te assignata spēs. et dubitat qd
illoz sit gen⁹. Exm est de ira et tristitia opio in qd videt
pdicari. Irat em in eo q irat et tristitia videt. pp illatā
inuriam. et opinatur examiasse q inuria sit ei illata.
et ideo i talib⁹ vtilis est consideratio ad interimendū id qd
videt esse genus et tū non est genus. Similis at conside-
ratio est in spē assignata si ad aliqd ppetur. Quia si illud
qd magis vel similiter videtur esse species nō sit i assigno
gūe. manifestū est q neq assignata spēs est in illo sicut i
gūe. capitulariē igit dicitur et epilogādo dicitur q nunc
satis dictum est quibus locis et consideratio nō vti h3
aliquis ad terminādū. pblema generis destructiue

Astruenti vno si quid suscipit magis qd as-
signatū est gen⁹. et spēs non. vtil loc⁹. nihil
em prohibet vtrorūq suscipientū non esse
alter alterius genus. Nam bonū et albū sus-
cipit magis. et neutz neutrius gen⁹. Benez
aut et spēs ad se inuicem ppatio vtilis. vt si
silr h et h gen⁹. si alter gen⁹ et alter.

Hic pbs docet pblema gterminare pstructiue dicens
pmo q consideratōes iā habite nō valent nec viles sūe
ad pstruendū. pblea gl. sic ad destruendū tm. qz nō seqt ista
duo suscipit mag⁹ et min⁹. Sz vnu ē gen⁹ alteri. nihil em
pbiat vtrūq suscipientū mag⁹ et min⁹. sic se hēre ad inuicē
et si duo gna vlt pla ppet ad vna spēs et vnu silr videt eē ge-
n⁹. sic alter. tunc seqt. pbabilē q si vnum est genus eius
q alter etiam sit genus eius

Silr at si mag⁹ et min⁹. vt si ptenētie ma-
g⁹ pās ē qd vt ge⁹. vt at ge⁹ pās. ead at et
d spē pueit dici. Nā si silr h et h ppoiti spēs.
si alter spēs et reliquū. Et si qd minus videt
species est. et qd magis

In hac pte p docet tmiare pblea g p locū a maiore. Po-
nēs aliqōs psideatōes qz pma ē ista. Si illd qd min⁹ vi-
det ge⁹ et ge⁹. et illd qd mag⁹ vi-
det ge⁹ erit qd vt si pās pte
nētie. Sz q ptenētie ē mēbroz tenētia ne ad illicitū moue
at mag⁹ vi-
det ge⁹ et ge⁹. et vt min⁹ vi-
det ge⁹. et ge⁹. et pās
ge⁹ et vi-
det ge⁹. Et eodē d spēs p oia dōs vt si illud qd min⁹
videtur esse species assignati generis sit species. q etiam
illud qd magis videtur esse species sit species

Ampl⁹ ad pstruendū pspiciendū si de q
b assignatū ē ge⁹ i eo q qd ē p f. cū nō sit
assignata spēs vna. Sz ples et dntes. palā ei qm
erit ge⁹. Si at i assigno spēs ē. considerādū si et
d alijs spēs ge⁹ i eo q qd ē p f. Rurū ei acci-
diz de pluribus et dntibus ge⁹ idē pdicari.
Iste ē vltim⁹ et final tractat⁹ ist⁹ libri i q pōit certas p s/
deratōes. et pma ē. Si assigno p gūe pdicet d plib⁹ dntib⁹.
b spēs i eo q qd ē. pblea ē pstruendū. qz b conuenit sibi pr
redefinitionem suam. q est genus pdicatur te plib⁹ dntib⁹
spēs i eo q quid est. Secūda consideratio ē vtil ad

ostendendum aliqd esse spem. et est ista. Si de aliquo pdi-
cat aliqd in quid. et si hoc de plurib' alijs spibus. tunc
lud est species alterius

Om̄ aut̄ videt̄ q̄busdā r̄ dñāz i eo q̄ qd
est pdicari de spibus. sepandū est genus a
dñā vtēti pdictis elemētis. primū qdē qm̄
gen' de plibus dī q̄ dñā. Deū qm̄ fm̄ ei'
q̄ qd est affligionē magis eueit gen' q̄ dī/
ferētiam dicere. nā q̄ aīal dicit boiem cē ma-
gis idicat qd ē hō q̄ q̄ gressibile. Et qm̄ dñā
quid q̄litate g' sp idicat ge' at̄ dñē n̄. Nā q̄ dī
gressibile q̄leqd aīal dī Qui s̄o al' dicit n̄ dī
cit q̄leqd gressibile g' dñā a gñe sic sepanda

Hic ponit dñās inter gen' r̄ dñāz ex q̄ dñā gñal re-
plurib' dñāibus spē in eo q̄ quid est pdicari videtur po-
nēs tres inter ea. Prima ē q̄ gen' pdicat de plurib' q̄
dñā. Scda gen' magis pdicat fm̄ assignatōem mōi
pdicādi in qd q̄ dñā. tal' cū pdicatio magis p̄uicit ge-
neri q̄ dñā. Quia generi p̄uenit q̄ pdicat qd formabi-
le. dñā aut̄ nō p̄uenit pdicari in qd nisi p̄ effectū ei'. q̄
causa est ei' qd est qd. Nā qui dicit boiem esse animal ma-
gis in pdicato indicat qd ē hōmo q̄ dī dicit boiem esse
gressibile vel pdicādo de eo aliā dñāz. Tertia dñā ē
q̄ dñā cōtialē q̄litate gñis significat q̄ p̄ficat r̄ deter-
minat potestātē gñis. gen' aut̄ q̄litate dñā non signifi-
cat. s̄ significat qd distinguibile r̄ determinabile p̄ dñāz
nā q̄ dicit aīal gressibile esse. q̄leqd fecit qd ē aīal. q̄ vero
dicit gressibile esse aīal non dicit q̄leqd gressibile. s̄ dicit
quid gressibile stans r̄ fixū in substantiali. Dis igitur tri-
bus differētijs differunt differētia r̄ genus

Om̄ aut̄ videt̄ musicū in eo q̄ musicū est
sciēs q̄dem esse. r̄ musica sciētia est. r̄ si ābu-
lans in eo q̄ ambulat mouet̄. Ambulatio q̄
dem motus est. Cōsiderādum ergo i quocū
q̄ gñe voluerit qd p̄struere fm̄ dñāz modūz
vt sciētiam qd fidem. si sciens fm̄ quod scit
fidit. Manifestū em̄ qm̄ sciētia fides qdam
erit. Eodem aut̄ mō r̄ in alijs hm̄oi. Ampli-
us qm̄ qd seq̄tur aliqd semp r̄ nō p̄uertitur
difficile est sepere vt nō sit genus. si hoc q̄
dem illud sequatur omne. illud vero hoc nō
omne. vt trāquillitatem quies. r̄ numerum
diuisibile. ecōtrario aut̄ nō. Nam diuisibile
nō omne nūer' nēq̄ quies trāquillitas. opz
ipm̄ qdam yti vt gñe qd est semp p̄sequēs.
cū tamē p̄uertat̄ alterz. altero aut̄ p̄ndēte
nō in oib' obedire. Instātia aut̄ hm̄oi qm̄
nō ens sequit̄ omē qd fit. Nā qd fit nō est.
et nō cōuertit̄. Nō em̄ omē qd nō est fit. sed
tamē nō est genus nō ens eius qd fit simpli-
citer. non em̄ sunt nō entis spēs. de gñe ergo
quēadmodū dicit̄ est trāsiundū.

Hic docet terminare pblema generis per locū a con-

jugatis. Et ponit duas cōsideratōes. Prima est in eāsi-
bus r̄ cōiugatis. si vnū cōiugatoꝝ est gen' alteri. r̄ etiā
alterz est gen' alteri. vt si musicū est sciēs r̄ musica ē sciē-
tia. r̄ si ambulās mouet̄ ambulatio est mot' r̄ si idē scit
fidit. manifestū q̄ scia fides est. r̄ codē mō est in alijs
Scda p̄sideratio est. p̄babil' r̄ est ista. si aliqd sp̄ sequat̄
ad aliud. r̄ nō p̄uertibiliter. difficile est sepere q̄ non sit
gen'. Exemplū hui' est vt quies semp seq̄tur ad trāqlli-
tātē. r̄ nō p̄uertit̄ r̄ diuisibile ad numez. r̄ itez nō p̄uertit̄.
r̄ nō opz vti illo qd sequit̄ ad alterz sicut gen' ei'. Nō
tamē opz semp q̄ tale sit gen'. q̄ pdicatu tale p̄t ē acci-
dens. sicut ois nix ē alba. s̄ nō omē albu est nix. r̄ tamen
albu nō est genus niuis. r̄ simlr est de alioz cygno. et ita
hac p̄sideratione caute vtendum est r̄ cum cautela. ita
q̄ nos disputātes vtamur ea p̄ nobis tanq̄ vera. alio
aut̄ eandē p̄ndēte r̄ assumēte p̄tra nos quādo sustine-
mus disputatōem siue r̄identes sumus nō oportet sic ei
obedire q̄ suscipiam' eam in oibus r̄ vltiter esse verā. q̄
sicut dñā est instātia habet. r̄ instātia quā ponit pbs est
q̄ nō ens seq̄tur omē qd fit gñal' ad min' in pmanēti-
tibus. q̄ qd fit pbs nō fuit. r̄ nō p̄uertit̄. q̄ omē qd ē nō
ens fit. r̄ nihilomin' nō ens nō est. p̄ter hoc gen' ei' qd
fit. q̄ nō entis nō sunt spēs nēq̄ dñāz. Ven' aut̄ necārū
est habere spēs r̄ dñāz. s̄ tū in pblematib' b̄ aliqui p̄ gñe
p̄t accipi. De gñe igit̄ quēadmodū in superioribus dic-
tum est trāsiundum est

Circa textū expositum sūt dubia.

Primū est. An vey dicit pbs q̄ nō ens seq̄tur ad omē id
qd fit. Et videt̄ q̄ nō. q̄ illd quod fit est in potentia. s̄
nō est ens. r̄ p̄ p̄ns nō ens nō seq̄tur ad omē id quod fit

Solutio Alberti. In pmanētibus nō ens seq̄tur ad
omē id qd fit nō aut̄ in successiuis. Primū p̄z. q̄ dñā res
nature pmanētis est in fieri nōdū habet esse. q̄ si sic nō
amplius fieret q̄ habito sine cesset mot'. Sū res pma-
nētis nature est. ille quib' nō repugnat ptes remanere
sine hoc q̄ totū maneat sicut dom' statua r̄ sic de alijs.

Scdm̄ p̄z. q̄ in rebus successiuis esse est fieri q̄ succes-
sua nūq̄ om̄s ptes suas simul habet. r̄ ergo qm̄ fuit sūt
entia. Ad obiectū in oppositū ddm̄ est. q̄ illd quod
fit est ens in potētia. s̄ nō est ens in actu p̄pleto. sue natu-
re in reb' pmanētibus. s̄ in rebus successiuis. in actu ē
cōpleto. p̄portionato sue nature. r̄ hoc mō dicit pbs in
tertio phisicoꝝ. q̄ mot' est actus p̄mixtus potētie

Secūdum dubiū est.

An pblema de dñā sit annexū pblemati de gñe. So-
lutio Sic. q̄ dñā h̄z silem modū inherēdi cum genere
in hoc q̄ cōtialiter r̄ nō p̄uertibiliter inest. r̄ ergo p̄ro-
blema differētiē gñalis cū dē p̄sideratōib' terminā quib'
pblema gñis. r̄ ē sibi āncēti. ne tū aliq̄s credat q̄ p̄side-
ratio nes possit de gñe verificent̄ de dñā p̄ oia pbus po-
sūt in textu tres dñās inter gen' r̄ dñāz.

Tertium dubium est.

In quo cōiter s̄ndat̄ p̄sideratōes gñis siue sint p̄stru-
ctiue siue restructiue. So' Albi fundant gñal' in his
que gen' r̄ finit̄ r̄ q̄ ipm̄ p̄sequuntur. Quia si om̄ia illa
alicui pdicato p̄ueniūt illud ē gen'. r̄ si aliqd illoꝝ dispo-
nat tūc seq̄tur illud nō esse genus

Et tū de q̄tro libro topicoꝝ